ÆSOPI PHRYGIS
FABULÆ,

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ:

Unà cum nonnullis variorum Autorum Fabulis adjectis,

Et

Indice correctiori præfixo.

CANTABRIGIÆ,
Ex Officina *Joann. Hayes*, celeberrimæ Academiæ Typographi.
1 6 7 7.

ÆSOPI PHRYGIS
FABULÆ,

Jam recenter ex collatione
optimorum exemplarium
emendatis excusæ:

Cum quibusdam annexis variorum Auctorum fabulis adjectis.

CANTABRIGIÆ,
Ex Officina Johannis Hayes, celeberrimæ Academiæ Typographi.
1707.

ÆSOPI *Vita brevissimè ex* Maximo Planude *selecta.*

RErum humanarum naturam persecuti sunt & alii, & posteris tradiderunt: *Æsopus* verò videtur, non absq; divino afflatu cùm moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superásse. Genus quidem traxit ex *Ammorio*, oppido *Phrygiæ*, cognomento *Magnæ*; sed fortunâ fuit servus; verùm servitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non solùm servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum; nam acuto fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus, & incurvus; & quod erat omnium pessimum, tardiloquentiâ & voce obscurâ simul & inarticulatâ; quæ omnia servitutem ei parásse videri possunt. Sed cùm talis esset, támque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ solertissimo. & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrũ ab hero suo immittitur: quò digressus alacriter operi incũbebat. Cumque ejus dominũ ficus agricola quidã dono dedisset, ejus dominus servo cuidam *Agathopo* domũ ferendas committit. Qui *Agathopus* consilium iniit cum servo, ut ipsas ficus illicote devorarent, causarenturque postea *Æsopum* furto ablatas edisse, ut hero domũ redeunte accusaretur. *Æsopo* parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: quã impetratã, aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. *Æsopus* præter aquam nihil evomit: servi, una cum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro misere conciduntur, laudato mirificè ingenio *Æsopi*. Cùm Sacerdotes *Dianæ* convenissent *Æsopum*, rogássentque ut viam illis monstraret, quæ in urbem ducebat: is priùs frugali cœnâ refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem Sacerdotes precibus orant *Dianam*, ut ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito: Quo facto, reversus *Æsopus*, in somnium que lapsus, visus est videre Fortunam adstare sibi, solventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus *Æsopus* expergiscitur,

giscitur, hospes esse, inq; in hospitij latis observationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua solura expeditè loquebatur. Quod cùm *Zenas* quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab *Æsopo* accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domini induxit, adeò ut eidem præfecto ab hero *Æsopus* traderetur. Cùmq; in potestate *Zenæ* foret *Æsopus*, convenit *Zenam* mercator quispiam, rogans num jumentorum aliquod velit divendere: respondit *Zenas*, jumentorum se potestatem non habere, verùm *Æsopum* monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator, *Unde hoc sibi ollae* inquit, *Annè truncus est, vel homo? Nil vocem emitteret, utrum insanum arbitraretur*: atq; indignatus abiit. *Æsopus* ipsum sequens, *Mane*, inquit. Ille verò conversus, *Ah*, inquit, *sordidissime canis*. At *Æsopus* inquit, *Eme me, mercator: non inutile tibi fum futurus mancipium: nam tibi domi sunt mali pueri, & in vicinis: his me præfice Pædagogum; omnino eis ero molestus*. Ridens igitur mercator ad *Zenam* dicit, *Quanti vis hoc malum vendis?* Ille *Tribus* ait *obolis*. Mercator tres obolos exponens, *Nihil emi*, inquit, *nihil expositi*. Mercator ille cùm *Ephe* reliqui vendidisset mancipia, tres remanserant illi; Gramm ticus, Cantor, & *Æsopus*; quos cùm ille nequiret divendere, mi petiit, atq; ibi expostis his tribus, Grammatico & Can re egregiè ortatis. *Æsopo* verò in medio fordidissimè stant venit Philosophus *Xanthus*; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum mutatis ad tumam inter duos bellis pos juvenes tam sordidè si tarisset renuncionem. *Xanthus* ir ur percontatur Cantere cujus esset, se dit. *Cappadis* fu. Qu l sciret, respondit. *Omnia* qu dicto, fuisse *Æsopus*. Quærivit à Grammatico *Xanthus*; *Cujus esset*; Dixit se *Lydium* esse. Q id facere sciret rogante *Xantho*, *Omnia*, inquit Grammaticus atq; iterum risit *Æsopus*. Discedente *Xantho* rogant discipuli ut *Æsopum* emat: nam reliquos nimis magno pretio æstimaret mercator. Veniens ad *Æsopum* *Xanthus* rogat. *Unde* sit. Nigrum se esse, respondit. Ille verò *Non hoc volebam*, ait, *sed unde natus sis*. Ait *Æsopus*, *Ex ventre matris meæ*. *Non hoc dico*, inquit *Xanthus*, *sed, in quo loco natus sis*. *Æsopus* respondit Matrem non renuntiasse sibi, an in sublimi, vel humili loco cum genuerit. *Xanthus*, *Quid fauvis scires*,

per-

perconcatur: & ille *Nihil*. Quomodo, dixit *Xanthus*? *Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse: mihi vero nihil reliqui erit*. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum quoniam nullus fit uspiam inter mortales, cui cognita explorataque sunt omnia. *Xanthus* emporium Æsopum dixit, *Si emero te, anne es fugiturus?* Cui Æsopus respondebat, *Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore*. Quæ cùm maximè placuissent *Xantho*, subintulit, *Sed deformis es*: *Atqui*, ille respondit, *O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere*. *Xanthus* soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cùm sol esset ardentissimus, *Xanthus* meiebat, unus hominum iter peragens. Id animadvertens Æsopus dixit se confestim fugiturum. *Xantho* curnam id facere vellet exquirente, *Quoniam*, inquit, *si tu, cùm herus, naturæ non potes morem gerere; quid servo mihi faciendum? num si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum tacere deberem?* Posthæc accidit, *Xanthum* die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commodè paratâ & coctâ, *Xanthus* eam jubet afferri. Æsopus jussa exequitur. *Xanthus*, lente acceptâ, probaturus anne cocta foret satis digitis eam attrivit; & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. *Xantho* graviter indignante, quòd lentes non apponeret mensæ, respondit, se, veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet: *Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus nè invide. Linguæ contines esto. Mulieri nunquam credas secreta. Nè pudeat te semper dicere meliora. Eas quæ te non magnificent. Bonum esse non te pœniteat.* Æsopus, cùm apud *Samios* ageret, libertate donatus est; missusque *Crœso* regi bellum cum *Samiis* agenti; is suâ cùm prudentiâ, tùm urbanitate, effecit, ut *Samiis* placatus rex conciliaretur. *Samii* multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt; qui discedens ex insulâ orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum *Licero* rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragratâ *Græcia*, *Delphos* pervenit, à quibus nullo affectus est honore; sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors, gravi pestilentiâ ulta, injusta occisi Æsopi indicia *Delphis* exhibuit.

Martinus Dorpius Joanni Leupi, Jacobo Papæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria *Lucubrationes*, S.

Quidem in cæteris, & sat semper, sententiâ, viri ornatissimi, quæ mutare nullus queam, sed nec velim, ut impendio plus nitentibus literis consultum pate, ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ virbus, qui classicos autores castigasse ediderunt, quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum tantundem omnia occupârunt. Eequis enim non eo nomine Alanum Romanum susspicit, amat, prædicat? Hæc mecũ identidem reputans, autus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim nihilissimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed, prosũ oratione nitrum quam lepidè concinnatas, utpote à Guilelmo Gaudano, tanto viro, ut ab Erasmo meo, literatorũ quasi Phœnice, sæpè sit laudatus. Eam opellam vobis, ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus, nuncupatam dedico, eò utique spectans, ut scholastici vestri hoc lavigatorio omnem jenellarum linguarũ scribilitionem prius abradant, quàm Lilianum nostrum vetus, atque adeò primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ instituntur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta. Quòd si genio quopiam adspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando, & quandã meæ juxtæ, quæ interim parturio, parvam; Dialogos, carmina, Prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæso non ausim? quorum adsterear? Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc & mei, Nicolai Buscoducensis, viri (quem, tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, sive Philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujusce editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri fuerim ab ipsis Musis sinistrâ Minervâ natis, hoc vere mihi palmarium, quando sui similes, & omnes, & solos, in cælum ferre dedignaverunt. Valete Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 Kal. Decemb.

Ex

Ex

PHILOSTRATI
IMAGINIBUS.

FAbulæ se ad *Æsopum*, suâ in eum benevolentiâ, conferunt, quòd saragit sui: Fabula quippe & *Homero*, & *Hesiodo*, necnon & *Archilocho* in *Lycambem* cùtæ fuit; sed ab *Æsopo* humana omnia ad fabulas redacta sunt, sermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit, & vulpes, & per *Jovem* nec equus, nec testudo muta, ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter *Æsopum*; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt: Pictorem fabularum curas remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem pictura & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens cœtum circa *Æsopum* statuit ex illius scena confictum. Chori dux Vulpes depicta est. Utitur enim eâ *Æsopus* ministrâ argumentûm plurimorum, ceu *Davo* Comœdia.

Index Fabularum omnium, quæ in hoc libro continentur, secundum ordinem Alphabeti.

DE

Abiete & dumis 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 18
Adolescente & cano 19
Adolescente ex coitu infirmo, & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolescente & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27, 102, 152
Ægyptio ad eadem horti. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19, 122
Agricola 151
Agricola & filiis 30, 118
Agricola & canibus 13, 98, 117
Agricola & cicona 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 76
Agricola & poeta 43
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duobus & urso 34, 89
Amicis duobus & urso 70, 119
Amnem suum fontem convitiis lacessente 78
Anguilla congresente 67
Anfere 40
Anfere & grue 146
Anseribus 30
Anu & ancillis 28
Asa dæmonem acculante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex *Petro Crinito* 49
Apologo *Æsopi Phrygis* 46
Apologo ex *Mantuano* 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios ciniculi rapientes 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52

Arboribus pulchris & deformi 61
Arieteſũ tauro pugnante 84
Arione & delphino 50
Artubus humanis & vētre 57
Arundine & olea 100
Aſino 28,33,44
Aſino & equo 29,134
Aſino & viatoribus 44
Aſino & vitulo 59
Aſino, ſimia, & talpa 62
Aſino & ſcurra 76
Aſino ægrotante & lupis viſitantibus 79
Aſino laborum finem non inveniente 79
Aſino qui hero ingrato ſerviebat 80
Aſino tubicine, & lepore tabellario 90
Aſino & lupo 102,135
Aſino & Jove 133
Aſino & leone 147
Aſino ſylveſtri 160
Aſinis 161
Aſino & vulpe 161,162
Aſino & ranis 161
Aſino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe & palumbo 21
Aucupe & frigilla 70
Aucupe & vipera 102
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 13
Avibus ſcarabeos timētibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga & rota currus ſtridente 86

B

BOve & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 23
Burali 150

C

CAlamo, ſive canna, & oliva 129
Camelo 33,162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 156
Cancris, matre & filio 32
Cane & umbra 3
Cane & aſino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 28, 102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane oves domini occidente 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum inſequentibus 67
Cătilena tabellar. placita 171
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21,95
Carbonario & lotore 113

Carduele & puero 71
Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & gallo 109
Cata in fœminã mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove, ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellem ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis. 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibũ ab ape petente 90
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente, reprehenso à ciconia 61

D

Derisione hominis porcũ occidere volentis 169
Divite 165
Divite & cervo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54,55,56.
Equite calvo 34
Equo & leone 12
Equo & asino 13,96
Equo & ceryo 17
Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum deridentibus 87
Eremita ægrotante 66
Eremita & milite 74

F

Fabula ex *Lamia Polit.* 48
Fabula *Mancini* 173
Fabro & cane 123
Facetum de erudiendo asino dictum 170
Facetum Minacii consilium 173
Fele in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino, qui equum emerat 170
Formica 27,159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

Gal-

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina aurifera 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter se certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 11

H

Herinaceo viperam hospitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9,28,156
Homine, quem canis momorderat 99,118
Homine & ligneo deo 112
Homine qui in somnis aurum reperiebat 169

I

Impossibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141,158,159
Jove & simia 30
Jove & corvo 122
Juvene senis curvitatem irridente 64

L

Leni & vulpe 129
Legato avaro rubicines decipiente 63
Leone sene 5,127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2,28
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27,127
Leone & capra 29
Leone & tauro 21,128
Leone & capello 38
Leone & venatore ibid
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urso 14
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9,134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Jove petentibus 89
Lepore & testudine 138
Lignatore 133
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante 85
Lupo & agno 1,129
Lupo & grue 2,129
Lupo & sucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 13
Lupo & agnis 15
Lupo & cane 22
Lupo & ove 159

Lupo & vetula 165
Luscinia canum accipitri pro vita pollicente 179

M

MAritó & uxore 155
Medico & mortuo 124
Medico, qui insanos curabat 172
Membris & ventre 15, 56
Mercurio 158
Mercurio & statuario 154
Mercurio & Tiresia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigiosam 168
Milvo ægroto 6
Minacii lusoris responsione 175
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris discessum flente 62
Muliere, quæ pro viro se mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99, 118, 125
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculosum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & rustico 3
Mure in cista nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & caro 121
Musca 132
Musca, quæ, quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat. 62
Musca & formica 11
Museis 154
Mustela senicula & muribus 26.

N

NAutis Sanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, asino, & muliere, quibus singulis prosunt verbera 79
Nutrice & lupo 32

O

OLitore & cane 147
Ollis duabus 34
Opilione & Agricolis 24
Ove pastori convitiante 86

P

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Pastore 163
Pastore artem nauticam exercente 104
Pastore & mari 139
Pastore & lupo 148
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes frustrà hortante 83

Pavone et luscinia 25
Pavone et pica 27
Pavone et grue 36
Pavone et monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela et accipitre 108
Pigritia adolescentis 166
Piscatore 114,163
Piscatoribus 44,114,115
Piscatore et pisciculo 31,37
Piscatore et cinaride 96
Piscatore et smaride pisce 110
Piscibus 42
Piscibus è sartagine in prunas desilientibus 63
Porco et equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero et fure 39
Puero et matre 104,118
Puero et fortuna 119
Puero oves pascente 125
Puero et scorpione 137
Pulice 141
Pulice et homine ibid.
Punica et malo, arboribus 140

Q

Quadrupedibus societatem adversus aves, &c. 63
Quercu et arundine 30,36

R

Ranis 143,152
Ranis et earum rege 7
Rana et bove 12
Rana et vulpe 33,135
Ranis regem petentibus 116
Rege et simiis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei, responsione 172
Rustico et colubro 3
Rustico et angui 10
Rustico et equo 20
Rustico et Fortuna 35
Rustico et juvenco 39
Rustico et Hercule 40
Rustico impetrante ut triticũ absque aristis nasceretur 58
Rustico amnem transituro ib.
Rustico et mure 65
Rustico per vocem hœdi ad jurisconsultum admisso 88

S

Sacerdote et pyris 72
Sacerdote, qui caniculum sepelivit 167
Sacerdote. Epiphania an vir esset vel fœmina, ignor. 171
Salice et securi 138
Sancti Antonii fratre, et laico, et lupo 171
Satyro et viatore 39
Satyro et rustico 45
Scarabeo et aquila ibid.
Scurra et Episcopo 71
Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiam, carnis sibidinem relinquente 82
Sene, juvenem poma sibi surripiente saxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene, qui asinũ portavit 168
Serpente 163

Ser-

Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 35
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & delphino 158
Singulari animali & vulpe 145
Sole & aquilone 32
Sue & cane 70, 148
Sylva & rustico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32, 146
Testudine & ranis 68
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 72
Tubicine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno et delphino 101, 124

V

VAte 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & vulpe 164
Vespis, perdicibus & agricola 140
Vespertilione, rubo & mergo 144
Vespertilione & mustela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & asino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro clysteres recusante 79
Viro amicos experire volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro sacculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 96
Viro agricola 113
Viro inope & infirmo 115
Vito & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitulo & cerva 131
Ulmo & filere 75
Ulupa indignè honorata 72
Ursso & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & mustela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 137
Vulpe & leone 23, 94, 109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & fele 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 60

Vulpe

Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe sine rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à rustico in palea abscondita 170
Vulture aliisque avibus 29
Uxore in flum. perempta 167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gandanus.
Gulielmus Harmannus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbelius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Remicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII *Antverpiani*

Hendecasyllabon ad Lectorem.

QUisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara moneta:
Quo nec tersior est, facetióve;
Seu purum inspicias stylum *Latinum*,
Seu tu bestiolas legas loquentes,
Quin & sensiculis scatent amœnis:
Ut vita instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore *Zoilo*
Pinset, deprimet, atque lancinabit:
Hunc vel Relligiosuli probabunt,
Qui tecti picco caput cucullo
Ipsis sunt *Cynicis* severiores,
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere tenellam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus ipse
Prorsus nobilis, elegans, *Latinus*:
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo latius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem ſapientiamq; intellige; per *gallum*, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cùm uſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem: accurrit, agnum increpat, quòd turbârit fontẽ. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti: ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contra intonat; Nihil agis, ſacrilege, ſemper obes; pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

MOR. Vetus dictum eſt: *Ut canem cædas, facile invenire baculum.* Potenti ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utriq; erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dumque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam & vitam in periculo ponunt.

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente Sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis, quam ille visã avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit: deinde animum recipiens sic elatravit, Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisset, jam per tuam stultitiam minùs nihilo tibi est.

MOR. Monemur hâc fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, nè certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio; *Ego*, inquit, *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communẽ. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipiẽtibus leo irrugiit, Una, inquiens, pars mea est quia sum dignissimus. Altera itidẽ mea est, quia viribus præstantissimus. Porro, quia in capiendo servo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam deniq; partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gula: ambit, orat Opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretiũ voracitatis. Tandém blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruẽ inducit, ut collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmiũ illu-

sit:

sit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit premordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

RUsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correpta fuste verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat: Num hanc referat gratiam; num vitam ereptura sit illi, qui vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris: & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

DUm inersasinus irridebat aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Iyride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. Demus operam, ut cùm indigna nobis audiamus, aut patiamur, nè indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes canículos cum contempru prætereunt.

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus, invitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemẽ, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lætitiã. Urbanus tamen, frontem corrugans, turis damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat, re comprobaret. Instant convivium, quod urbanus splendidè comparârat.

Inter epulandum auditur in sera murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, ægrè se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam, vocat rusticum. Ille vix tandē metu deposito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondit ille, quotidianum esse, contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum? inquit. Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias habent periculā & amaritudinem. *Eutrapelus*, quidam fuit, qui, cum inimicis suis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans ita se eos ulcisci quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

AQuila, nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare: sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casum. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

MOR. Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem; accurrit: Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam esse mendacē, jam reipsâ experior. Nam ut hàc fortè jam prætereo, suspiciens te in arbore, advolo culpans famam, Fama enim est te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sanè judicio cygnos vincis, & hedera formosior alba es. Quòd si ut plumis ita & voce excellas,

las, omnium avium (quidem te dixerim reginam. Hâc assentatiuncula illectus corvus, ad canendũ apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno amentur assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris, *Sin vis esse mihi Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho.* Terent.

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui; jam vicissim nocent, & meritò: sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis consisus fuerim.

MOR. In secundis rebus non efferaris, non fis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos hæc habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Vi fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In medio lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere sortis; iniquè putat comparatum canem gratum esse cunctis, pascique de mensa herili idq; otio ludóque consequi: sese contra portare clitellas, cadi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum.

Si hæc fiant blanditiis, eam artem quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum herorem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrere servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, juste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, ut ait Virgilius in Bucol. *Nec omnes omnia decent. Id quisque velit id tentet quod possit.* Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur, ὄνος λύρας, id est, *asinus lyrarum*, vel *lyræ*. Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus*. Repugnante naturâ irritus est labor. *Tu nihil invitâ dices faciesve Minerva*, teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbra fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus unum e multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ita multò pòst, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde desipit. Quid ita? Quia etsi jam potentia fretus neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium hominum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur.

In

In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in fœcundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

Cum primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irridant illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cùm nè tunc quidem consulentem audirent; hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam; init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipſi conſulere ſibi norunt, nec rectè conſulentem audiunt. Sed cùm in periculis ſunt & damnis, tunc demum ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſecordiam. Tum ſat ſuperq; conſilii eſt; Hoc, iuquiunt, & illud factum oportuit. Sed præſtat eſſe *Prometheum* quàm *Epimetheum*. Fuêre hi fratres. Nomina ſunt Græca. Alteri conſilium ante rem ſuit, alteri poſt rem; quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

Gens ranarum, cùm eſſet libera, Jovi ſupplicabat dari ſibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illa tamen iterum atque iterum inſtare, donec ipſum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quaſſat fluvium. Territæ ſilent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, inſultant & deſultant. Iners rex luſui eſt, & contemptui. Laceſſunt rurſum Jovem; orant regem dari qui ſtrenuus ſit. Dat Jupiter ciconiam. Is perſtrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviàm ſit, vorat. De hujus igitur ſævitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Jupiter non audit; nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconiâ cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant: ſed ſurdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ

regem clementem sint deprecatæ, jam ferent inclementem.

MOR. Perinde atq; ranis, evenire solet plebi quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando contingere sibi virum. Contra siquardo nactu est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam, sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verum. *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbis & Milvo. ✳

COlumbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segniùs ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes pati bella milvi, quàm tyrannidē accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiùm pigeat. *Nihil est* (teste Flacco) *ab omni parte beatum.* Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ so te quæsitâ, veterem rursum optarunt. Ita plerique ingenio vario sumus omnes, ut sortes nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut sileat) porrigenti respondit canis, Insidias tuas novi: panem das, quò desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe, si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi causâ amicitias magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim, qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat sucula; pollicetur lupus se custodem fore fœtus. Respōdet puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui; suum quærentes commodum, non tuum.

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes; homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes; parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR.

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius.

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Notat enim jactantiam. Jactabundi enim, cùm magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumq; enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quod metuimus.

De Cane venatico, qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus, frustra hortatur; tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci: jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video, inquit, nihil placet sine fructu: juvenem amâsti, senem odisti; amasti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti, senem fructus à juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Rectè canis. Nam teste Nasone.

Nil nisi quod prodest, charum est. En! detrahe merci
Spem fructûs avidæ, nemo pecudum erit.

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu, sed, si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

STivâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiùt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, stetêre anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quodq; majoris essent incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter timemus! Animo opus est. Corporũ quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperiret nemini, dum redeat ipsa. Lupus,

qui

qui id procul audîerat, post matris discessum pulsat fores: vocè caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscultare.

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat insciа, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies: adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quòd enim promiserat, excusat factum id metu, & præsentiâ lupi: Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.*

Ex hac fabella nova quædam nascitur, *Fraudem fraude repellere licet.*

De Rustico & Angue.

RUsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle, neque fore securum cum rustico, cui tanto sit domi securis; livorem vulneris desisse, superesse tamen memoriam.

MOR. Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cavere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effunait: quòd, cùm liquidum esset ciconiâ frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis, pudétque pigétque injuriæ. Post pluscùlum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum

ipso-

opſonii: quod quidem vas, cùm eſſet arcti gutturis, vulpecula opſonium licuit videre & eſurire, guſtare non licuit. Ciconia roſtro facile exhauſit.

MOR. Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſenſûs. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſenſûs nihil.

MOR. Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ quàm internâ carere. Illa enim ſine hac interdum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.

De Graculo.

GRaculus ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, ſtolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat de cornicula, Ait eam olim adornatam, collectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cùm unaquaque avium ſuam plumam decerpſiſſet, ridiculam fuiſſe.

Nè, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimius qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles: quare ſæpe inopes ſiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet, *Sacculus è cælo deſcendit, γνῶθι σεαυτόν. Noſce teipſum.*

De Muſca & Formica.

MUſca altercabatur cum formica: ſe nobilem, illam ignobilem: ſe volitare, illam repere; ſe verſari in tectis regum, illam in cavernis latêre, ſegetem rodere, aquam bibere, ſe ſplendidè epulari jactabat, & hac tamen

otio nanciſci. Eregione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana & fluenta, quæ muſca paſtilli & vina, atq; hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci: portò formicam lætam eſſe, & tutam, cæteram omnibus exemplar denique laboris; muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique ſegnitiei: formicam hyemis memorem alimenta repenere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certe morituram.

MOR. Qui pergis quæ vult dicere, ea quamvis ſit audies. Muſca bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ; videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natus. Crepes licet, mater, bovem nunquam vinces. Tertium autem cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. Hic forma ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare cum tali.

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: carens autem præſenecta viribus, meditari cœpit artem, medicum ſe profitetur, verborum ambage equum hortatur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupigiſſe pedem, orat ut inſpiciens ſentem medicus educat: Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continùo conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim prope exanimatus fuerat) Pretium inquit, ob ſtultitiam ferro; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus eſt.

MOR.

MOR. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cùm hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cùm ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens, Quid, inquit, tarde, ignave, obstitis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur, postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid isthuc ornati est? ubi aurata sella, tullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores pec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipsi contempserè; & illudent eis ii, quos ipsi riserè.

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquilâ, transfugam verò vespertilionem damnant, ut nè ad aves unquam illi sit reditus, ut nè luci unquam sit volatus. Hac causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias

sidias fieri suis epulis: simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi: hostem enim secarum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & prædâ. Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ita multò post idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoq; perniciosa. Flaccus, Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis.
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

Cervus, in perspicuo fonte se inspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua; sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus Ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. *Insectatur fugientem canes. Sed cum intrâsset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.*

MOR. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Quam excellentiam, & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster,

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Vipera & de Lima.

In fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid inquiens, insana? Quid agis? Tutibi ante contriveris dentes, quam me asteras, quæ duritiem aris præmordere soleo.

MOR.

MOR. Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit, Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi noceris.

De Lupis & Agnis.

Lupi & agnis quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio nlulatus edunt. Tum lupi irruentes fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ovéſque canum præſidio deſituras laniant.

MOR. Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit; fortaſſis & cauſam cœperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.

De Sylva & Ruſtico.

Quo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam, rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus, aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. De quo bene merearis, vide: Multi fuêre, qui accepto beneficio in autoris abuſi ſunt perniciem.

De Membris & Ventre.

Pes & manus ventrem olim incuſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali ne putet. Supplicat ille ſemel atque iterum. Negant tamen manus alimentum, Exhauſto inedia ventre, ubi cœpêre omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſeró. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pertunt perunt.

MOR. Perinde atq; in membrorum ſocietate eſt, ita ſe habet ſocietas humana. *Membrum eget membro, amicus eget amico.* Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt, neq; divitiæ: neq; dignitatum apices hominem ſatiãtuentur. Unicum & ſummũ præſidiũ, complurium amicitia eſt.

De

De Simia & Vulpecula.

Simia vulpeculam orat, ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates, illi enim esse onerosæ, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nihi esse; & se malle humum caudâ suâ verri, quàm sinistras nates tegi.

MOR. Sunt, qui egent; sunt, quibus superest: nulli tamen divitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Cervo & Bobus.

Cervus, venatorem fugiens, contulit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitanti liceat. Boves tutũ esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœvo non vidit, exit. Gestire cervum, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & avo & consilio gravis, Facilè, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) latuit, Hic labor, hoc opus est. Mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub læno cornua: inclamat famulos: accurrunt, feram circumcludunt, capiunt.

MOR. In adversis rebus & periculis, 1. rebus difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilii, semet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpecula.

Leo ægrotabat, visebant animalia unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola, qua venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi

(id

(id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se, ut leo convalescat, idque oraturam Superos: cæterùm minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cùm omnia sint antro leonis adversa, & nulla adversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent.
Omnia te adversum spectantia: nulla retrorsum.

MOR. Cave, fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela, luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuas curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic *Horatius* canit lib. 1. *Epist.* 7.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastóque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere isthinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulsans tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor, necesse est serviat homini. Equidem fert dorso, frænum ore.

MOR, Dimicant multi contra paupertatem: [illegible]ra per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Dom[illegible]ni quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, unguntur a[illegible]ritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent mod[illegible]m, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De h[illegible]re *Hor.* l. 1. *Epistolarum*, 10. *Epist.*

Cervus equum, pugna melior, commu[illegible]ibus herbis
Pellebat; donec minor in certamin[illegible] longo
Imploravit opes hominis, frænumque [illegible]ecepit.
Sed, postquam victor violans disce[illegible]t ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore [illegible]etallis
Libertate caret, dominum vehat im[illegible]obus, atque
Serviet æternum, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo opsonium, apud coquum sese empturos simulant. Coq[illegible]o alias res agente, carnem alter è canistro [illegible]urripit: dat socio, ut sub veste occulat. Co[illegible]uus subreptam sibi carnis partem ut vidit, [illegible]urti utrumque cæpit insimulare. Qui abstulerat, per [illegible]vem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulis[illegible] identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, [illegible]ur nunc latet, sed is inspexit, is scit, per quem jurasti.

MOR. Si quid peccavimus, id statim non se[illegible]nt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetu[illegible]byssos. Quod si cogitent homines, suppressiùs prudentiùsque peccabitur.

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cùm lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò, quantum potuit, conjecit. Lanius jactura rei perculsus primùm tacuit, deinde animum recipiens,

cipiens, sic procul acclamavit, O furacissime, curre tutus, impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautiùs observaberis.

MOR. Hæc fabula significat, plerosque homines tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, tum hæc quam optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprū lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum suadētque, ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, abductum ut laniet. Ille verò, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est: parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribūsque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, qua adolescenti miserè amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, videtur, luditur. Nec verò ita multò post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus

sus atq; ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus, indignans fœminæ, vultus in catum mutavit.

Cum pedibúsque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
Nimisque difficile est, assueta relinquere.
Horat. *Naturam expellas furcâ licèt, usque recurrat.*

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iisq; inter se discordes fuêre: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, reddit que singulis virgulam: quam cùm pro suis quisq; viribus facilè frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: sed, si mutuis volueritis sævire vulneribus, atq; intestinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. Docet hic Apologus, *Concordiâ parvæ res crescere, discordiâ magnas dilabi.*

De Rustico & Equo.

RUsticus equum vacuum, asinúmque sarcinulis egregiè onustum producit ad viam. Defessus asellus equum, sibi onera ut adjuvet, orat, si salvum velit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium, in equi dorsum reclinat. Quibus cùm ille deprimeretur, Me Miserum, inquit! merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppressis subveniamus amicis. *Ortus nostri* (inquit Plato) *partem sibi patria vendicat, partem amici.*

De

De Carbonario & Fullone.

FUllonē invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè, quæ ego eluam, tu reddas tam atra, quàm carbo est.

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortium, veluti pestem quandam devitare.

Trahunt (inquit *Campanus*) *hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.*

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum; adproperat; denique insidias molitur: premit fortè calcibus unguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri qui res novas moliuntur.

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio, se quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus? maximè noces, atque nunc hîc trucidabere; quòd, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrásq; animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atq; hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legi-rupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est opibus dignitatéq; augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit, adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant; Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in sylva fortè fortunâ sit obviam, salutat, adventum gratulatur; denique rogat, quo pacto tam sit nitidus. Cui ille Heritis cura hoc efficit; herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, tum universa familia non dici potest quàm sim gratus. Na tu, inquit lupus, multò es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus; quocum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis novi statûs cupidissimum videns lupum, effecturum se policetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò re pristina ferocia aliquid remittere; & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est deambulare ad villam, sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea verò cùm illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix! Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmorderéque nonnunquam: id ægrè ferens herus crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, nè quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus, hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthæc servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. Optabilius est humili casâ dominum se, & panem atrum vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui & obnoxium trepidumque degere: nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.

De

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoque mactat; ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes salutem fugâ quærere constituunt: sese enim non victuros diutiùs; quando nè bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur opera, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ Leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cum jam tertiò obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit, ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adîerit salutaveritque.

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles foras excurrebat: ab aquila comprehensa matris fidem implorat. Accurrit illa; ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cùm jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc, te inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit; Parce, inquit, mihi parvísque liberis; tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per *aquilam*, potentis atque audacis animi homines intellige; per *vulpem*, pauperculos, quos calumniis premere contumeliisq; afficere, divitibus æque studium est. Verum, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribúsque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur ansores, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; & nec gruem, nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inservire eundémque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus, cum iis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impurus se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis artem habens ad nocendum causa, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cum excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelestè cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerpâris.

MOR. Vetus dictum esse ait *Guliel. Gaudanus*, *Vt canem cædas, facile inveniri baculum.* Malus, si libitum fuerit, quo jure, quâque injuriâ te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque, per jocum térq; quatérq; lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat. Illi sæpiùs illusi vrio auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori apologus finitimus est ille apud *Horat.* lib. 2. *Epist.* 17. de *Plano* scurra jocus.

Nec semel irrisus triviis attollere curat.
Fracto erare Planum: licèt illi plurima manet

Lacryma,

Lacryma, per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo: crudeles, tollite claudum.
Quare peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissima in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus imitari, veluti simia, gestit aquilam: in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, sed suâ se quisque virtute æstimet. *Tuo in pede metire,* inquit *Horatius. Id velis, id ientes, quod possis.*

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille, sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopiâ assequi nequeant.

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem; placidis molesta, sævis amica.

MOR. Impotenti & sincero perpetuò est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præserocis hominis auribus obstrepit nemo.

De Pavone & Luscinia.

PAvo apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem queritur, lusciniam suavè cantillare, se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longè superas: unumquemque suâ sorte decet esse contentum.

MOR. Quæ dii largiuntur grato sumamus animo, neque majora quæramus. *Superi temerè agunt nihil.*

De

De Mustela senicula & Muribus.

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ita ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatarat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures; & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

MOR. Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. *Lysander Lacedæmonius* subinde dicere solebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod si invidius dixeris, *Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.*

Apologus ex *Mantuano* traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat, agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano; qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamiliâs nunciaretur, Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis supérque fuerat, (si frænos me novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus *cecinit:*

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genetrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,
Inquit herus; fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

BAR-

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

AUdire vocem visus leo prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu, adproperans bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à *Guliel. Gaudano* versa Fabula de partu montium.

De Formica.

SItiens venit ad fontem, ut biberet, formica incidit fortè in puteum; opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non finit formica, aucupis pedem arripit mordicùs: avolat columba.

MOR. Docet hæc fabula præclare, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

GEnt avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, Pica, O rex, inquit, si te imperante, aquila nos perstrinxè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentiâ.

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.

MOR. Bibacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.

De

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugîit leo, asinum rapit, ac laniat. Posteà vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cùm leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservâsset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujusmodi inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hœdo & Lupo.

E Fenestra prospectans hœdus prætereuntem lupum convitiis incessere audebat: cui lupus, Non tu, ait, sceleste mihi convitiaris; sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audacem addunt homini.

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat, alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini; dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioráq; tergo vectaret onera, accessit rursùm ad Jovē; orat dari, qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usq; adeò donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quem mea (quantum auguror) parcet.

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet) veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quadā domi habebat ancillas complures; quas quotidie antequam lucesceret ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio gallum obtruncant.

cant, sperantes jam, necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum resciuit, intempestâ decepta nocte surgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum studeut evitare, in alterum diversum incidunt. Prævalgatum est,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

Asinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidiéq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò post ad arma conclamatum est; tum equus, Non equidem dorso, non frænum reppulit ore, *nec telum corpore: hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.*

MOR. Miseri sunt quos vulgus beatos judicat: & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Tutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non consideraus, in quantas res & sollicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

Edit à rupe ambulantem capram fortè conspicatus deo monit, ut potius in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam voluptatem; sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus nè habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture aliisque avibus.

Annuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat: Veniunt pleraque omnes; venientes magno plausu favoribúsq; accipit; acceptas laniat vultur.

MOR. Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant. Hinc *Ovidius, Mella sub Hyblæo sæpe venena latent.*

De

De Anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ avolant grues, capiuntur anseres; qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt, quàm usui.

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet Liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Jovem undique: aderat jam alitum pecudúmq; genus; inter quas & simia deformes catulos brachio gestãs. Cùm advenisset, à risu nemo temperare potuit: quin etiam Jupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, ut est Adagium. Et alibi apud Theocritum in *Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstûs olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est, Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede, agedum, ad pugnam; ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercûs tantam exsultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam, etsi in omnem

partem

partem mihi id, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, *concides, & mihi tum rideberis.*

MOR. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat, obsecrátque captivus, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, *inquit,* spem pretio non emam: *quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem mihi auferre potius in præsentia.*

MOR. Hæc nos monet fabella, ne certa incertorum spe nitamur amittamus. *Quid enim stultius,* ut est apud *Ciceronem, quàm incerta pro certis habere?*

De Formica & Cicada.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad Solē trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quæ rere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per *hyemem,* senectutem intellige; per *æstatem,* adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu, & caprata minitabatur fronte. Ad quem plenus ira taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat; sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non ita parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. Calamitosis non est addenda calamitas, *Sat miser est, qui semel est miser.*

ANIANI

ANIANI FABULÆ, A GUILIELMO HARMANNO, D. AUGUSTINI Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum ire lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam jejunus & inanis. Vulpes, ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille, Verba inquit, mihi data sunt: puerũ plorantem abjicere minabatur nutrix; at fefellit.

MOR. Fœminæ non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. Tuâ sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes incidere in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant, uter sit fortior. Conventum est experire vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires Sol, qui nimbo paulatim evicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare.

Tandem

Tandem progredi nequiens captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore, abjectâ manticâ, reſedit: ita Soli contigit victoria.

MOR. Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſan alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior; ut conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino.

Asinus venit in ſylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in paſcua, greges armentáq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quaritat ſuum aſinum. Aſinus viſo hero occurrit: imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus, prehenſis, qua extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aſellemi, probè novi.

MOR. Quod non es, nec te eſſe ſimules: non doctum, cùm ſis indoctus; non divitem, non nobilem, cum ſis pauper & ignobilis, te jactes: vero enim comperto rideberis.

De Rana & Vulpe.

Rana egreſſa palude in ſylvis apud feras medicinam profitetur. Ait ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſam. Sic illuſit vulpes: eſt enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. Stultitiæ eſt, profiteri quod neſcias.

De Cane Mordaci.

Canis ſubinde homines mordenti, ut ſibi quiſque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & autoritate gravis, monent eum nè erret: namiſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

MOR. Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo.

Camelus ſui pœnitẽs querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus.

malibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modo votum negat, verùm & auriculas bestiæ decurtat.

MOR. Sit quisque fortuna contentus sua. Etenim multi, fortunam secuti meliorem, incurrêre pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensâ, periculum evitat: Alter, cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem: os explorat & aures. Homine spiritũ continente ac motũ, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse innocuus discedit. Perunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse ait; Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terra nigróque simillima cygno, fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

EQuus calvus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Borea: ac dum malè observat capillatum galerum, subitò apparet calvities. Tollit cachinnum corpora, necnon & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cùm accepisset in foro alapam; hoc modo respondit, *Non stultum esse nescire homines, quando debeant pudire cum galea.*

De duabus Ollis.

DUæ ollæ stetêre in ripa: altera erat lutea, altera ærea: utramq; tulit vis fluvii. Luteæ collisionem metuenti respondit ærea, nè quid meat: Sese enim ne collidantur, satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; seu te mecum flumen collíserit; cum meo utrumque fiet periculo. Quare cur non est à te separari

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

RUsticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurum: gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum locuta: Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at, eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore sollicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus, venit ad speluncam quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantùm à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

De Simia & ejus prole.

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdæ nates cunctis videntibus sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis alienum fit judicium; ne si ipsi judicemus, cum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo ſe jactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formoſis pennis; ſe tamen, dum vix tectis ſupervolat pavo, animoſo volatu penetrare nubes.

MOR. Nemo alterum contempſerit. Sua cuique dos, ſua cuique eſt virtus. Qui tua virtute caret, forſan habet quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dumq; fluitat, hæret forte ramis ſuis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutam, inclinare ad Notum, ad Biream, ad omnem flatum; Nec mirum eſſe quod quercus exciderit, quæ non cedere, ſed reſiſtere concupivit.

MOR. Potentiori ne reſiſtas; ſed hunc cedendo & ferendo vincas: Quod pulchrè docet, facundiſſimus Poetarum, *Virgilius*;

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahuntque ſequamur:
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unam, ait, bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò fauciatur. Fugientem è prælio, telúmq; extrahentem, percontatur vulpes, Quiſnam valentem belluam tam valde vulnerâſſet? Reſpondet, ſe autorem vulneris haud nôſſe: verùm ex vulneris magnitudine capere ſe conjecturam, aliquem fuiſſe virum.

MOR. Fortes plerunque ſunt temerarii; & arsvim, ingenium fortitudinem ſuperat.

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipſorum eſſe ſalutem, & communne periculum. Vidit leo ſimul paſcentes, etſi eſurit, ta men conjunctos aggre-

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR. Concordia nihil est firmius; discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies despicere dumos: jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus: dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum, Tu sanè, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis; verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cum tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem!

MOR. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona: Ut nihil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. *Horatius* canit in *Lyricis*

——— elsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

SUbductus hamo pisciculus orat piscatorem se dimittat. Ait modò se à matre fusum atq; mensam, cùm adhuc minutus sit, non multùm juvare: si dimittat postea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se dimissurum prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, scio, quid sim habiturus, nescio: Ego spem pretio non emam.

MOR. Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.

De alite & pullis ejus.

ALes positos in segete pullos monet; ut, dũ ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matri pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandâsse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse

amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertiò ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero manè cum falce messem intrare, Jam, inquit, tempus est ut fugiamus. Vicinos, & amicos, non timui, quia non venturos scivi: Timeo dominum, illi enim res cordi est.

MOR. Socordes alienis in rebus plerique sumus: quod si quid rectè curatum velis, alteri nè mandes, sed cures ipse.

De Avaro & Invido.

DVo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utriq; optandi liberam facultatem hac conditione, ut quodcunque petiisset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Haret diu cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porro invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. Avaritiam quid potest satiare? Invidia verò dementius est nihil; quæ, dummodo noceat alteri, sibimet imprecetur malum.

De Leone & Capella.

VIdet leo pendêre dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicésq; carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi; Conatur effundere urnã, nec valet: Cum lectos ex aranea scrupulos injectat, hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentiâ & consilio.

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa purgia venator ducit

leonem

leonem ad Mausolêum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat ferus id satis esse indicii, Homines enim sculpere quod vellent, ait: quod si & leones forent artifices, jam virum sculptum iris sub pedibus leonis.

MOR. Quisque, quod potest, & dicit, & facit, quod suæ parti & causæ putat prodesse.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquam urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. Vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suum invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. Falluntur interdum, qui fallere volent.

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencus, vinculi omnisq; jugi impatiens: Homo a tutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui, sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus & à cornibus, & ab unguis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens, spargendo pedibus, os caputq; rustici oppleta arenâ.

MOR. Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum, atq; algore enectum, miseratus ducit in antrum suum; fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calesiant, inquit. Postea, cum accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus, viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. Cave sit in tuo convictu homo duplici ore, quique in sermone est *Proteus*.

De Apro & Rustico.

APro vastanti segetes rusticus præcîdit auriculam. Iterum deprehenso præcîdit alteram. Et tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem, destinatum lautitiæ sui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, villicus respondet, Patrone, non est mirum non apparere cor; credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redîisset. Sic rusticus. At omnes convivæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

MOR. Multorum hominum est adeo excors vita, ut, an cor habeant, possis ambigere.

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus; Quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.

MOR. Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate linguâ dixerim, *Let no man be too heedless of his enemy*; Latine sic, *Nemo suum hostem flocci pendat.*

De Rustico & Hercule.

RUstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deũ Herculẽ implorat. Intonat vox è cœlo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim adest Hercules vocatus.

MOR. Nil prosunt o iosa vota, quæ sanè Deus non audit, *Juva temet*, inquiunt, *ipse tum juvabit te Deus.*

De Ansere.

FUit anser, qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subitò fiat dives, anserem jugulat,

lat, sperans intùs latere gazam. Sed, anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéq; dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, nè vel præproperi ſimus vel nimii. Nam & feſtinantia nocent, & qui pluta quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Saviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Rennit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laborâſſe.

MOR. Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atq; cùm incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ atque enecat: neglectum autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipſi parentes filio, quem teneré amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum: Juvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum; illi attritum eſſe labore collum: denique, ſe glabrum ac nitidum; illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contrà: ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci

ad

ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quo tua mollis vi-
tu pervenit? Securum istud otium redit ad securim.
Jam saltem (ut opinor) potius fundes mihi laborem, qui
me tuetur, quàm etium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem noller, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

Occurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser exha-
stus inediâ percurris sylvas & devia? Me spectas
pinguem & nitidum: atq; hæc non labore consequor, sed
otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; sed habes
stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes:
ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

Piscis fluviatilis vi fluminis ejectus est in mare, ubi
suam efferens nobilitatem omne marinum genus vi-
li pendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait, Tunc fore ju-
dicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad fo-
rum: Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut esse ipsi prædicent & jactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpecula.

Pardus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam
leonibus, despectis, intumescebat. Accedit ad hunc
vulpecula, suadet non superbiri; aiens. Illi quidem spe-
ciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.

APO-

APOLOGI Ex CHILIADIBUS

Adagiorum *Erasmi* desumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Cum aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pelle haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

MOR. Neque verò paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

Cum aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem respondéret sibi unicam duntaxat artem esse, cui fideret; si quid esset discriminis: inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit; cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quàm plures dolos, consiliaque frivola.

De Rege & Simiis.

Rex quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanus aut melius aut libentius imitatur. Artē itaq; saltandi protinus edoctæ saltare cœpêrunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multóq; jam tempore majorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ, simul atq;

nuces

nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antè fuerunt: ac repentè è saltatricibus in simias redierunt. contristisq; personis, dilaceratisq; vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

DUo quidam, cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortunâ nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, utì suum, domum abduceret: nam utrique pariter à fortuna videbatur objectus. Hi interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob insciitiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, jactoreti, testudines eduxerunt. Eas cum essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit; jussitque ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

MOR. Nonnulli, postea quàm inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem, abrupto loro, in sylvam aufugerat: illic fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter ac feras vociferandâque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec

hospes

hoſpes quidam Cumas profectus, qui ſæpenumero viderat & leonem & aſinum, (atque ob id non erat ei difficile dignoſcere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibuſdam conjecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probè fuſtigatum reduxit, dominóq; agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus jam agnitus, quos dudum credidus leo metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facile tegimus vitia, quæ à pueris nobiſcum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando ſpretus ab aquila cœpit de vindicta quoquo pacto ſumenda cogitare. Perveſtigavit ubinam aquila nidum collocaſſet, adrepſit ſcarabeus & ova ſimili dolo dejecit. Aquila cùm ſæpius domicilium commutaſſet, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit, exponit calamitatem ſuam: is jubet ut ſuo in gremio ponat ova, vel iſthîc in tuto futura. Et huc per veſtis lacinias, ſinúſq; prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque ſatis animadvertit, territus rei novitate, excuſſo gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hæc fabula neminem, quantumvis puſillum, contemnendum.

De Satyro & Ruſtico, *Aniani* Fabula, *Eraſmo* interprete.

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæviente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit, cur ita faceret. Is reſpondit, Ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi extructo fóco, appoſitâ menſâ, in pulcẽ fervidam rurſum

sum inflaret, magis etiam admiratus sciscitatus est, quid hoc sibi vellet. Utì pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa. Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum effas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. Notantur bilingues; qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SECUNDO NOCTIUM

Atticarum Gellii, Apologus *Æsopi Phrygis*, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygia fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúq; erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut Philosophis mos est; sed festivos delectabilésque Apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversas in mentem animósque hominum cum audiendi quâdam illecebrâ induxit: velut hæc ejus fabella de avicula nidulo lepidè atq; jucundè præmonet, spem fiduciámq; rerum, quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva nomen est cassita; *habitat, nidulatúrq; in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea cassita in sementem fortè concesserat tempestiviores: propterea frumenti flavescentibus, pulli etiam nunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos; ut si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque utì sibi, ubi redîisset, renunciarent. Dominus postea segetum illa-*

illarum filium adoleſcentem vocat, & Vidéſne, inquit, hæc ematurueſſe, & mauis jam poſtulare? Idcirco die craſtino, ubi primùm diluculábit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & meſſem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, diſceſſit. Ubi rediit caſſita, pulli trepiduli circumſtrepere oraréque matrem; ut ſtatim jam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet. Nam dominus, inquiunt, miſit filium, qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otioſos eſſe; Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos rejecit, craſtino ſeges non metetur, neq; neceſſe eſt hodie uti vos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur; Sol fervet, & ſit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rurſum ad filium, Amici iſti, inquit, magnam in partem ceſſatores ſunt: quin potiùs imus & cognatos, affines, vicinóſq; noſtros oramus, ut adſint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoq; ſine metu, ac ſine cura ſint: cognatos affinéſq; nullos ferme tam eſſe obſequibiles ait; ut ad laborem capeſſendum nihil cunctentur, & ſtatim dicto obediant: Vos modò, inquit, advertite, ſi modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in paſtum profecta eſt: cognati & affines operâ, quam dare rogati ſunt. Superſedent. Ad poſtremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas, unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum noſmet ipſi manibus noſtris cras metemus. Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audivit, Tempus, inquit, eſt cedendi & abeundi: fiet nunc dubio procul, quod futurum dixi; in ipſo enim jam vertitur,

ritur, cujae ſt res, non in alio, unde petitur. Atque ita caſſita nido migravit: & ſegre à domino deneſſa eſt. Hac quidem eſt Æſopi fabula, de amicorum plerumque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud ſanctiores libri Philoſophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipſis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráq; noſtrum animum ſunt, neq; pro noſtris, neq; pro nobis ducamus? Hunc Æſopi apologum Ennius in Satyris ſcitè admodum & veruſtè verſibus quadratis compoſuit: quorum duo poſtremi iſti ſunt quos habere corde & memoriâ, operæ pretium eſſe hercle puto;

Hoc tibi erit argumentum ſemper in promptu ſitum,
Nè qu'd expectes amicos, quod tute agere poſſes.

Fabula ex *Lamia Politiani* deſumpta.

AVes olim propè univerſæ nocturnam adiêrunt, rogárúntq; eam, nè poſthac in alium cavis nidificaret, ſed in arborum potiùs ramis, atq; inter frondes; ibi enim vernari ſuaviùs. Quin eidem quercum modò enatam puſillam, tenellámque adhuc oſtendebant, in qua ſcilicet molliter, ut aiebant, & ſedere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negavit. Quin invicem conſilium dedit iis, nè arbuſculæ ibi ſe crederent: laturam enim quandoq; eſſe viſcum, peſtem videlicet avium. Contempſêre illa (ut ſunt leve genus & volaticum) ſapientis unius noctuæ conſilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondoſa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, laſcivium, ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atq; id homines animadverterant: implicitæ ergo repentè ibi omnes pariter miſellæ, ac fruſtra ea ſera pœnitentia ſubiit, quòd ſalubre illud conſilium ſpreviſſent.

vissent. Atque hoc esse dicunt, cur nunc avet omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim, consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ catervâ, ut videlicet ab ea sapere aliquando discant: sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ verè sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum; sapientiam verò non habent.

MOR. Bene monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro *Petri Criniti, De honesta disciplina*, desumptus.

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, qua grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cùm multis pluviis atque cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere; jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem unsæ sit aggredi. & Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, qui senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam; sed sic ad eam respondit, Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variasque calamitates pervici, & adhuc integra consisto: Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & vires omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis ex *Joanne Ant. Campano* desumpta.

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibúmque secutus; nec minus luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. Non quid agamus semper inspiciendum est; sed quo simus animo, cùm agamus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris & ventre, ex *Plinio*, desumptus.

HUmani artus, cum ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque desicerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redîerunt.

MOR. Magnæ res discordiâ pereunt, concordiâ valent.

De *Arione* & Delphino fabula elegantissima ex libro 16. *A. Gellii.*

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atq; insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ. Is inde à rege proficiscitur,

scitur, terras inclytas, Siciliam atque Italiam visurus. Ubi eò venit, aurésq; omnium mentésq; in utriusq; terræ urbibus demulsit, in quæstibus isthic & voluptatibus amoribúsq; hominum fuit. Is tum postea, grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amiciorésque sibi, Corinthios delegit. Sed eo Corinthii homine accepto, navíq; in altum provectâ, prædæ pecuniæq; cupidi, ceperunt consilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteráq; sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum commisertos esse illatenùs, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent; sed imperavisse, ut jam statim coram desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vitæ perditâ, id unum postea oravit, ut priùs quam mortem oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & cantro carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stánsque in summæ puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, voce sublatissimâ cantavit. Ad postrema cantûs, cum fidibus ornatúq; omni, sicut stabat, canebátque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes, quin perîisset, cursum quem facere cœperant, tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumíque eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talémque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat,

sese obtulisse, eique rem (sicut acciderat) narravisse Regem isthæc parùm credidisse, Arionem (quasi falleret) custodiri jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogâsse, ecquid audîssent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem, cùm inde irent, in terra Italia fuisse, eúmq; illic bene agitare, & studiis delectationibúsq; urbium florere, atq; in gratia pecuniáque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupefactos convictósque ire inficias non quîsse.

MOR. Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ; quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELII *Phorcensis* Apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

ARanea, paululùm à texendi operè quietior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunq; emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversùm telas suas præpendebat, prætendebátq; retia. Aderant illius nescio qui trygodamones, qui textrinam illius demoliebantur: momentaneum itaque erat ipsius, quoctiam cunque se verteret, ædifi-

ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat, perturbatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandẽ egestosi cujuspiam tuguriolum impetrârat: in id loci cum decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamq; diurno itinere lassescenti torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, non est hujus instituti, quàm convenerint malè membris mollibus, cuticulæ (ut ita dicerem) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandẽ illo augusto sydere, quod ixaudit, quod intuetur omnia, convenêre rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet demonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Concilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiã. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ cõmodùm ab hero conspecta, (dii boni) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur, substruuntúrq; olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum, Taceo

 ficedulas,

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas, quæ binis superbiunt coloribus. In summa nihil deliciarum, nihil voluptatũ non exhauriebat. Aranea, pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibusq; incumbit, reficit abrupta, perficit intercepta: &, ut dicam breviter, vacua dominatur in aula: *nullas insidias, nullos formidat insultus, imò verò etiam scopis superior omnibus. Non multò pòst podagra aranam convenit, delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc utrisq; sententia: Quorsumcunq; proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.*

MOR. Apologus hic, tametsi ad usus varios accomodari queat, id tamen in primis declarat, Alium in alio loco fortunatiorem esse: Præterea morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quàm ubi divitiarum minus.

LAURENTII ABSTEMII, viri elegantissimi & amœni ingenii, fabulæ elegantissimæ, nuper per clarissimum poëtam & philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domitius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

Ampridem tuo sermoni de *Abstemio*, frequenti literatorum consessu *Pollio* venerande, non invitus interfui, cùm minimè prætextatis, ut ità dicam, laudibus hominem celebrares, adeòque in arcem evasisti, ut nemo sanè (meâ sententiâ) cum cumulatiùs laudare potuerit. Mox indè secedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta confluerat laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris observatio emanaret, unde denique amicitia adeò perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum eandem collegi, quàm ex præclaro ejus virtutis nomine

ac proficisci, cujus quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profectò non suspicere ingenium tuum amabile, tumq; animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neq; invidiâ, neque aliquo alio livore deviocitur. Siquidem omnes, quas meretur *Abstemius* noster, laudes non transis silentio: imò ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularémque doctrinam ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem lepidum omnium, meritò sic & habeatur. Et ut hæc, clariore luce, non officii gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfectâ verborum concinnitate, perspicacissiméque sententiis scatent. Nam modò dicam de hoc *Apologorum* libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor, ut is remisso cujuscunque animo pessum eat. *Abstemio*que (absit invidiæ verbo) omnium quàm jucundissimo detrahatur; cui & te & me, obtenti nominis celebritatem, nullâ unquam in re defuturos esse liquidò constabit. *Vale.*

Laurentius Abstemius Octaviano Ubaldino *Comiti Mercatelli, S. P. D.*

EDitaturus hunc *Apologorum* libellum, quem de numero fabularum *Hecatomythium* nuncupavi, multùm diuque dubitavi, *Octaviane* Princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimùm dedicarem. Nam cùm tuam in me non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere, ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cùm tuorum in me officiorum numerum, divinásque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantáq; sapientiâ, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem soles inspicere. Addidit quoque mihi animum *Guidus Ubaldus*, clarissimus dux, & Princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, *De nonnullis locis obscuris*, superiori anno ei dedicatum, vultu ità placido & serenâ fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitârunt *Georgius Emus*, pro *Venetis* hic agens Legatus, non solùm Patriciâ nobilitate, verùm etiam bonarum artium studiis clarus: & *Carolus Verandus Cæsenas*, Archidiaconus *Cæsenæ*: & *Alexandri Pontificis Maximi* cubicularius, vir omni literarum genere præstans: necnon *Renatus Medicatus*, & *Robertus Ursus Ariminensis*, Jurisconsulti clarissimi, nec minùs qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim, aliique complures, optimi harum rerum censores, cùm hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab *Abstemio* tuo: cujus mentem animúmque si penitùs posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Nè quis autem inutilem &

inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfationi olim quan-
dam præponendam censui; quâ intelligeretur, & quos etiam & claros viros
in magnis rebus, hujusmodi fabulis non voluptatis tantùm, verùm etiam
utilitatis gratiâ, delectatos. Sedulò dedimus operam, ut seria potiùs quàm
jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi
offerebant, consultò præterii, quia nimis lasciva, & tanti Principis gravi-
tate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita astrictus esse volui, quin eas
aliquâ urbanitate adspergerem, maximè ad Principem scribens: cùm
Principes, curarum mole pressi, soleant interdum recreandi animi gratiâ
jocos appetere.

Ejusdem, Abstemii *Præmium.*

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ pro-
dessent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui A-
pologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non
modò enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate;
verùm etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis,
quàm Philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ità fere legentium animos
quâdam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè
ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit osten-
dunt; ut omnes etiam invitis illis assentiri cogantur. Sensûs autem lae-
diendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facilè admittit,
nisi fuerint aliquâ urbanitate condiæ. Testis quidam orator *Athenien-*
sis, qui ad *Athenienses* verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit
ut sibi fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, *Ceres*, inquit, *& hi-*
rundo & anguilla, simul iter facientes, ad quoddam flavium pervenerunt.
Hirundo quidem supervolavit: anguilla autem amnem tranavit. Quod cùm
dixisset, obticuit: interrogantibus autem illis quid *Ceres* egisset: *Vobis in-*
quit, Dea vestra succensuit, quòd ea, quibus nihil invidens, audire volen-
tes, tam attenti auribus confabulantes audistis. Quantam vim Apologi
habeant ad animos commovendos, cùm multis possem, tribus ego contentus
exemplis ostendere. Æsopus, sectorem populi sorti addictus volenti-
bus. Æsopus hâc fabellâ disluasit dicens, *Vulpem quandam fluvium tran-*
euntem, in lacunam fuisse propulsam: unde cùm exire non posset, tenuibus
venis sanguinem assidebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misere-
ri cœpit, & monuit, interrogavitque, an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At
illa abnuit dicens, *Ha mea sanguine jam plena, parvam mihi posse inferre*
molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenirent, quæ quic-
quid mihi superest sanguinis exhaurient. Ità, O viri Samii, vobis evenit. Si
enim hunc tyrannum vestrum jam locupletem occideretis, alius eligatis necesse
esset qui dum sese opibus vellet implere, quicquid hic vobis reliquit, eripiat.
His verbis moti Samii ab incepto destitêre. Hâc ratione adductus Tiberius
Cæsar dimittendos magistratus dabat: unde, ut refert *Josephus* sub eo per vi-
ginti annorum spatia per duos tantùm Præfides, *Cuspium*, scilicet, & *Pila-*
tum, est gubernata *Judæa*. *Non parcit populis regum brevis*, ut inquit
Statius.

Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum Tyrannum, ducem exercitûs sui eligere volentes, *Stesichorus* Poeta hoc Apologo deterruit. *Equus*, dicens, *solus pascebatur in prato; adveniente autem cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire: cui homo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cùm huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: sed* Non *amplius* hominem dorso non frænum depulit ore. *Ità* inquit, *Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem efficietis: hostes quidem vestros punietis; sed huic tyranno perpetuò servietis.* Quibus verbis territi *Himerenses* hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cùm populus *Romanus* à Senatu secessisset, quòd tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne *Agrippa Menenius* eum hoc Apologo revocavit? *Olim*, inquiens *Quirites, humani artus, ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cùm ipsi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem*, inquit, *modo Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget; & ut discordiâ intereunt, ità concordiâ valent.* Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solùm *Græci* & *Latini* Poetæ, ut *Hesiodus* & *Horatius*, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt; verùm etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut *Plato, Aristoteles, Plutarchus*, & multi alii, eas plurimùm commendârunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca *Omnibonus Leonicenus*, & *Laurentius Valla*, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos *Æsopi* Apologos è *Græco* in *Latinum* vertêre; quos sibi laudi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubitârunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur, cur has componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri *Latini* ex translatione consecuti sunt, nisi adeò invidi sumus, ut *Latinis* licere non putemus, quod *Græcis* est cum summa omnium laude concessum.

LAUR. ABSTEMII

FABULÆ.

De mure in cista nato.

MUs in cista natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quærerétque ad censum, reperit epulas cautissimè paratas: quas cùm gustare cœpisset,

Quàm

Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistula mea esse credebam! ecce quàm suavioribus hîc vescor cibis.

Hæc fabella indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis, si sit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores esse possumus.

De Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur.

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absque aristis nasceretur, nè me ontium trituranti-ùmque manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior, qui, parvæ commoditatis causa, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori inutilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

CUm accipiter columbam præcipiti insequeretur velatu, villam quandam ingressus, à rustico captus est: quem blandè, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri, qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo vero advolans retia cum textrice per aera portabat. Tum aranea in aere pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quàm justè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere!

Hæc monemur fabulâ, nè viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eã

fluminis

fluminis partem tentâsset, quæ quietior pluciditorque videbatur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatum: rursus, ubi breviorem rutioremque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quàm tutiùs, inquit, clamosis aquis, quàm quietis & silentibus vitam nostram credere possumus?

Hâc admonemur fabulâ, ut minus verbosos & minaces, quàm quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cùm ejus pulli inde sibi semper surriperentur. Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula facilè vitos probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

Irrisus ab accipitre cuculus, quòd, cùm sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potiùs vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur, vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse & magis probandam, qui suis rebus sine periculo suæ contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

Asinus & vitulus cùm in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis inquit, nè hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fugent, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet, nè dominos magnoperè mutare formident: modò prioribus deteriores futuri non sint.

De

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VVlpes, juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, nè putemus nobis in aliena licere quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dõinus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquátque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, Quantò præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen confictæ est, quorum vita tutior est quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriáque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, nè in eos excandescamus qui non sua sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco procera, rectæ, enodésque, præter unam humilem, parvam, nodosámque: quam ut deformem pusillámque, cæteræ ludibrio

brio habere solita erant. Ædificaturus dominum loci dominus jubet omnes excîdi, præter eam, quæ brevitate & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excisis deformis hæc secum dicebat, De te non amplius querar, natura, quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminutæ discrimina.

Hæc fabula nos admonet, nè doleamus nos natos esse deformes cùm multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente reprehenso à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multò suaviores, quàm in omni vita, emitteret sonos; cùm potius mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, neque cibi quærendi curâ amplius cruciabor, neque ancupum dagueos extimescam.

Hæc fabula admonet, nè mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsentis miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam consolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens consolabatur dicens, Nè te affligeres, nè tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, isto longè formosiorem, qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modo verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius mariti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adsit juvenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere soleat.

De

De Muliere Amatoris discessum flente.

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicinâ, cur tam immoderatè fleret; Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona, à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens pulverem se excitâsse dicebat.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, & equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quàm magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cùm ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cùm similes essent, atque cognati, homines tamen sæpius quàm illum insequerentur, Cui serpens, Quia rarò, inquit, me lædunt impunè.

Hæc fabula indicat, minùs lædi solere, qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerente asino quòd cornibus careret, simiâ verò quòd caudâ sibi deesset; Tacete, inquit talpa, cum me oculis captum esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet qui non sunt suâ sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidã in mari subitâ & atrâ tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum deorum auxi-

anxi-

auxilium implorantibus, Nescitis, inquit, quid petitis. Ante enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferunt, hâc imminente procellâ obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui, absq; alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

Pisces adhuc vivi in sartagine ferventi oleo coquebantur, quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes in ardentes prunas ciderunt. Majore igitur dolore affecti damnabant consilium quod ceperant, dicentes, Quantò atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De Quadrupedibus societatem adversùs aves cum piscibus ineuntibus.

Quadrupedes, cùm bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio sub avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, nè eos nobis socios faciamus, qui, cùm opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

Quidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat, cui tubicines præstò adfuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari jubet, non esse nunc

locum

locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum matrem enim suã obiisse. Tubicines autem ipse frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidem legati, audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogátque, quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

Vir quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatẽ adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miserésco, inquit, tibi cæterisq; qui ad ejusmodi honores perveniunt: quamprimum enim dignitatis ejusmodi estis assecuti, visum, auditúmque, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres dispiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

Juvenis quidam, conspicatus senem in arcûs tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam pervenéris ætatem, absque pecunio arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

Vir quidã imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in uxorem, qui nd id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitũ solvere non posset dicere

dicere ſolebat, Quàm male vitam meã diſpoſui! Juveni enim mihi uxòr deerat, nunc autem ſenex deſum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

Pica aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem: reſpondit, nã vererer, ne quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

Gloriabatur turdus, ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater ſtultus es, fili, inquit, ſi credis cum ea poſſe convivere; cùm uterq; veſtrùm diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabulâ, nè eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

Ruſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut ne calamitatis quidem tempore nativi lepôris oblivi ſceretur. Is cùm villam ſuam caſu igne injecto ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villa egreſſus, periculum quàm ocyſſime fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal tempore felicitatis mecum habitaſti: nunc quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunâ à latere tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à natura omni animantium generi, ut rei Venereæ libidine incitentur, à qua siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita ipsâ adolescentiâ ita titillationes carnis evicerat, ut usq; ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem eâ ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam amittere: assueti enim virtutibus ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanamentis dulcius est, adducta sibi mulieris infusus gremio, placidum petiit per membra soporem. *Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisq; igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo; sed quod tantam dulcedinem citius expertus non sum.*

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens ardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sapiùs iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem!

sem! in toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quadam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed nè bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens; Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido: etsi enim coitûs appetens non sum; volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringat.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substitêrunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, nè fugiamus, cùm præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimùm, quando sinâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæ-

monem culpã conferre, ut se crimine exuant, adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon agrè ferens, cùm videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam alsq; meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prosperio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè venià dignos, qui, cùm liberè peccent, fortunam vel dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeò leves agilesq; ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat quòd se tardum animal & maximo impeditum onere procreasset, ut nisq; facilè se movere posset, & magna assiduè mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunq; vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat, Quantò melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina!

Hæc fabula indicat, nè ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Glitibus quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus erudere destinaverant, quò paratiorem haberent cibum, nè victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit, dicens,

Si

Si nutricem noſtram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præſentia intueri, verùm etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſemper eum ſuis paſcebat manibus, ligatúmq; ſolvebat; ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia à ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata. Ægrè autem ferens canis ſe aſſiduè ligari verberaríque, aufugit: & cum imprecaretur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quo ſemper dilectus paſtúſq; fuiſſet, ligatus autem verberatúſq; nunc nam, reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à te factum puto.

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, nè ſcarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audîerant. Tunc paſſer, Noliſte, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas in nos per aera volantes jacere poſſunt, cùm eas per terram magno molimine vix trahant.

Hæc fabula nos admonet, nè hoſtium opes extimeſcamus quibus deeſſe videmus ingenium.

De Urſo & Apibus.

URſus ictus ab ape, tanta ira percitus eſt, ut alvearia, in quibus apes melificaverunt, tota unguibus diſcerperet. Tunc aves univerſæ, cùm domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis urſum invadentes penè necavêre. Qui, ex earum manibus vix elapſus, ſecum dicebat, Quantò melius

erat, apis unius aculeum tolerare quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè melius interdum esse injuriam unius sustinere, quàm, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

Auceps tetenderat volucribus retia, largámq; illis in area effuderat escam, pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoq; propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissa spe multas capiendi, cùm jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantùm fringillam, quæ infelix in area remanserit, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere voluit, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

Miles equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quàm te impensius curat, cum tibi neq; pulchritudine, neq; rubore, neq; velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

Sus irridebat canem odoriſequum, quòd domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriúmq; vellicationibus fuerat instructus. Cui canis, Nescis, inquit, insane, nescio

qua

quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicúmque carnibus vescor.

Hæc fabula nos monet, nè iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causâ consueverunt esse.

De Trabe boum pigritiam increpante.

TRabs, quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumperis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boves convitiis lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, nè aliorum insultet calamitatibus, cùm ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisq; cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad episcopum quendam divitem quidem, sed avarũ, accedens, nummisma aureum strenæ nomine petîit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tum scurra nummum argenteum efflagitare cœpit sed cùm ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc episcopus; Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo: si enim nummum

ereum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honorata.

INvitatæ ferè omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata: cùm semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius vestium nitorem præstantiámque formæ, quàm virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum nè unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame; quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tantâ est oppressus fame, ut nisi pyrailla, quæ urinâ conspersérat, comedisset, cùm aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum; cùm nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo frano ephippióque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidiâ illum beatum reputans, qui continuò optimis vesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu: se autem præ illo infelicem, qui clitellis malè dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit

dit equum è pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præillius calamitate ſe felicem appellabat, longè melius eſſe dicens quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter veſtiri: quàm poſt optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire diſcrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longè pluribus periculis, quàm pauperum, videamus eſſe ſubjectam.

De Porco & Equo.

Porcus conſpiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat, Stulte, inquit, quò properas? in pugna enim fortaſſe morieris. Cui equus, Tibi inter lutum ſordéſque impinguato, cùm nihil dignum laude geſſeris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honeſtius eſſe rebus præclarè geſtis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem urſi à Venatore nondum capti.

Coriarius ad venatorem accedens emit ab eo pellem urſi, pecuniámq; pro ea protulit. Ille, ſibi in præſentia pellem urſi non eſſe, cæterum poſtridie venatum profecturum, urſóq; interfecto, pellem illius ei ſe daturum pollicetur. Coriarius, animi gratia cum venatore in ſylvam profectus, altiſſimã arborem aſcendit, ut inde urſi venatoríſq; certamen proſpiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi urſus latebat profectus, immiſſis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum proſtravit humi. Tunc venator, ſciens hanc feram in cadavera non ſævire, anhelitu retento ſe mortuum ſimulabat. Urſus, naribus admotis, cl faciens, cum illum nec naſo nec corde ſpirantem deprehenderet, abſceſſit. Coriarius cum

feram

feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret moneba. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nî eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

Eremita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relictâ seculari malitiâ, quam absq; Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

¶ Hæc fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

Vir quidam, defuncta uxore, quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assiduè ei prioris mariti virtutes fortiáque facinora objiciebat: cui ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiámq; insignem referebat. Quodam autem die, viro irato, pauperi eleemosynam petenti partem caponis, quem in cœnam utriq; coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoq; do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, qui cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſylva, cùm ſe ita irretitum videret, ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare conſideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret: promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum: quod cùm mus prompte feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, caſu illum pede preſſit atq; contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripa fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quòd ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur, ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus prfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler ridens inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi nunc eſt fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres, ex luto multò ſe molliori factos, in tantam duritiẽ ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet fabula, nẽ appetamus quod eſt nobis naturâ denegatum.

De

De Agricola militiam & mercaturam affectante.

AGricola quidam agrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actu præliis ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi cum ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnata militia, mercaturam exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed, cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipsa cum cæteris qui in earant ad unum omnes perière.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cùm ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, nè se minus quàm scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quàm scurra crepitus ventris emitto, eósq; absq; fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leviſſimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessabat, ut inertem, quòd immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quòd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus

dignatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit. Tunc amnis, & piscibus & dulci sono privatus, exarsit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu a largo fonte, nostra bona proceduntur.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cùm plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissimo pervigili custodia teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi supereſt pecunia, qua alios valeam comparare quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, nè exitiemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere petentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: feciſſéntq; voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitiſſent. Quæ cùm causam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantiſſima, ægrè ferebat, maritũ adverſa valetudine detineri; lamentabatur; ingemiſcebat, & ut ſuum in virum

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset ereptura, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto, quem occisura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo amantem amici, qui non malit sibi bene esse quàm alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus prosequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increpareturut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mœstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irascéris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De viro zelotypo, qui uxorem dederat custodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ita diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem nè Argus quidem, qui totus oculatus fuerit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutóq; sacco eos inter herbas pascere, vesperéque facto, omnes domum redu-

reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muſcæ) quorum unus inter cætera dicebat, Opus eſſe clyſteribus, ſi vellet convaleſcere. Quod cùm vir hujuſmodi inſuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos eſſe inſanos, qui, cùm caput ipſi dolerent, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam ſalutaria, inſuetis & inexpertis, & aſpera & obſtutura videri.

De Aſino ægrotante, & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáq; exîerat, eum citò moriturum. Ad eum igitur viſendum cùm lupi canéſq; veniſſent, peterētq; à filio quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Melius quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt moleſtè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera:

MUlier quædam interrogabat nucem ſecùs viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ita amens, ut quo pluribus majoribúſq; verberibus cæderetur, eò plures præſtantioréſq; fructus procrearet. Cui juglans, Eſne, inquit, proverbiis immemor ita dicentis?

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati:
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc fabula innuit, ſæpe homines proprijs jaculis ſe ſolere confodere.

De Aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver advenisset, cogeretúrq; à domino, qui figulus erat, argillam in ream, & lignum ad fornacem, indéq; lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre, pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cùm messes in ream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MVres complures, in cavo parietis cõmorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu, recumbebat. Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiã. Quæ cùm dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes secum aiebant, Non est: profectò, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cùm sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos infenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pressus

sus esset gravi & salebrosâ incideret viâ, sub onere recidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat, Infelix ego, quàm ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensa servierim, tamen non hoc unum delectum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœnâ prosequuntur.

De Lupo suadente histrici ut tela deponeret.

LUpus esuriens in histricem intenderat animum: quam tamen, quia sagittis undiq; munita erat, invadere non audebat. Excogitata autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, nè pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cùm prælia tempus instaret, portarent. Cui histrix, Adversùs lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversùs inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conspicatus, milvum laqueo aucupis implicitum, misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisq; dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro luceravit.

Hæc fabula indicat, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset.

CUm Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petîissent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quidnam tale ab eo munus expoſceret, quod illi grave & moleſtum futurum erat: Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blandè viperam rogavit, ut in propria illius caverna adverſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atq; illuc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis cum verbis, ut exiret, orabat: quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus, Exeat inquit, qui hic manere non poteſt. Quare vipera ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſapius quàm tu pernicitate tua canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De ſene ob impotentiam libidinem carnis relinquente.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer inſudabat. Cui ſenex, Obtemperabo, inquit, pater ſancte, ſactiſſimis optimiſq; admoni-

monitionibus tuis. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ita solus vivere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantum esse cœpi, postquam te huc contulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continuè stipantur, tunc solos esse, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidiéq; aliquâ ex eis occidebat: quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est ovis; opera autem erant lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos, quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum viâ, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, Frustra inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutem hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illũ pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cùm pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis: interfice potius lupum, qui continuè tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò, sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate ut cæteros arietes statim faciléq; superaret: quare cùm nullum amplius arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est, ut ferè moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino Viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hac arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admi-

admiratio ab initio omnes invaſerat, ut non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolitâ moti, aſinum animi gratiâ comitarẽtur. Deinde cum hujuſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſierant admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi: ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non definet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altiſſima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longè illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa eum ut puſillum & terreſtre animal & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc injuriam minimè impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effôdit, quæ, levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo prebuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ ſuâ fretum, imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii, Maris regnum affectante,

LUpus piſcis erat in amne quodã, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam illatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo infectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admoner, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longè majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori, quòd, non contenta lacte quod in usum suum filiorumq; ab ea mulgebat, insuper ipsam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibúsq; projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum exardescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cùm etiam majora in viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currûs stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior, stridaret, cùm cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi, & queruli esse consuevernnt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè invitabat: ad quem libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correpti armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris

igitur

igitur repudiatis, illos tantùm duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VVulpes cum fugaretur à cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eum accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrasset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperassem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hac, ut calliditati sua pedum celeritatem: ille, ut velocitati sua calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat sua sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant addicti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem ca-

ceri inultum, & ad hujusmodi certamen ineptè irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exiluêre; tum demùm innotuit, quanto hic paulo ante ex risus cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmæ assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico, per vocem hœdi ad jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renunciari jubet, se non posse nunc illi vacare; quare abiret, alias rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidóq; amico plurimum fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat, & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi, januam illico aperiens, hominem intreire jubet. Tunc rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficiléſque, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat & ipsam quoq; adolescentulam formosam admodum, & lib idinosam: cujus effœna libidine dum satis facere cupit, ita lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo similis videretur: non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat: sed ut senex qui-

quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore Solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant insectati, illac iter haberẽt; quos cùm adolescens interrogaret, cur lupum non cœperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeò robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Sene Juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre, Sed cùm incassùm verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversùs raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoq; dicunt esse virtutem: lapidésque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cum modò se ab eo devorandum esse intelligeret, blandè eum rogabat ut se dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mollissimis cantibus demulceo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

Leo cùm socios adsciscere sibi vellet, multáq; animalia sese illi adjungere optarint, idq; precibus & votis expoſcerent, spretis cæteris, cum porco solum societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo, quantumuis magno discrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amiciti am appetendam, qui adverſitatis tempore à præstando auxilio non retrorsum pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

Culex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab iis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam docturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris pericula eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos noſtros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valeant vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

Leo rex quadrupedum, adverſus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam

riam conferre possent, quos ibi inter ceteros milites adesse cernebat; respondit, Asinum tuba sua clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellariis fungetur officio.

Fabula significat neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos columbæ composuêre.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, sueq; odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuêre. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, ceteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut, dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret; rursusq; mariti domum ingressura accendit & introferet; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat: repetundarum damnatus fuerat. Cumq; ægrè ablata restitueret, dicebat quidam è provincialibus. Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ

voluptate

voluptate afficiuntur, cum autem eas amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula inquit, aliena non esse surripienda, ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente.

Senex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dū testamentum conderet, & cætera ad tantū iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparasti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquā à se visam antea diceret; Cum, inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæteráque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro sacculum nummorum alloquente.

Vir quidam avarus, qui ingentem auri eorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat asservari, Quibus voluptatem esset allaturus. Cui sacculus, Heredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS,

in fabulas Æsopi, *è* Græco *in* Latinum *sermonem versas, ad clarissimum virum* Arnoldum Foveldam, *Præfatio.*

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cùm non possem; ad venationem meam, id est, ad literas, me converti: & fortè ad manus venit libellus *Græcus* ex præda navali 33 *Æsopi* fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive fabulas, sive coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si *Octavianum*, *Marcúmque Antonium*, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profecto tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis *Octaviano* aut *Antonio* pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratámque fecisset: ego quoque tibi jucundus gratúsque ero, qui plures quàm triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices &, si fortè hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt; nec minus fructûs habent, quàm floris. Sed nè donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quàm has fabulas, malis, rescribe; mittam namque non modò coturnices. sed & perdices. Ex urbe *Cajeta*, *Calend.* Maii, *Anno* 1538.

De Vulpe & Capro.

VVlpes & caper sitibundi in quendam puteum descenderunt: in quo cùm perbibissẽt, circumspicienti reditum capro vulpes ait, Bono animo esto caper: excogitavi namq; quo pacto uterq; reduces simus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis cornuáq; adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuáq; tua transiliens, & extra puteum evadens, te isthinc postea educam. Cujus consilio fidẽ habente caper, atq; ut ille jubebat, obtemperante, ipsa è puteo prosiliit,

siliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exsultabátq; nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit, Enimverò, hirce, si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non priùs in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VVlpes nullum antea leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improviso obviasset, ita conspectum ejus expavit, ut parùm abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut priùs. Tertiò autem cum leonem eundem in civitate esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum illo collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neq; formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cùm haberet, mercatus est perdicem, eamq; alendam, & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam; eamq; galli pro se quisq; mordebant ab gebántque. Perdix autem apud se afflictabatur, existimans, ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Ubi verò non multò post adspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem post hæc non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt nè à domesticorum quidem injuria abstinere.

De Vulpe & capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabréq; factum: quod cùm in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proximè venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim nè quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quòd Rhodi omnes in certamine saliendi superasset; ejusdem rei Rhodios, qui adsuerant, testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hîc certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quòd ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivítne, an

mortuum

mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset, rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: occidisset enim statim sub pallio clam, priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominu intelligens, dixit. O consultor, utrum mavis facere (penes te namq; arbitrium est) facito; & sive vivum, sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, meditem divinam nihil neq; latere, neque fallere.

De Piscatore & Smaride.

PIscator quidam, demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam: sinas abire, & crescere, ut postea sic adulta commodo cum majore putaris. Cui piscator inquit, Ego vero amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem majoris commodi, rem & præsentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo, Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum omnes, quas portabat asinus, sarcinas simulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Qui onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo! quid mihi misero mali evenit! Nam recusans partem, nunc totum onus porto, & illius insuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De

De Viro & Satyro.

Vir quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratiâ ſederent, exortâ cœli tempeſtate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Paulóq; poſt calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manũ cum edulio admoveret, calorem cibi adſpiratione refrigiraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Reſpondente autem viro, Ut edulium refrigerem: Atqui ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promas & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, devitandam ejus amicitiam eſſe, cujus anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

Vulpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo ſuam pellem verſicolorem extollente, vulpes, cum ſuam proponere non poſſet, inquit, At quantò ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in fœminam mutata.

Felis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli, convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus formâ inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutâſſet & mores, murem immiſit in medium. At illa, & eorum qui

aderant, & cubiculi nuptialis immensior, è cubiculo surgens, murem insequebatur illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterem in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabula, sceleratos homines, etsi conditionem statúmque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum: postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cum animadvertissent, inter se colloqui sunt, dicentes, At nos hinc fugiamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos esse cavendósque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, nec; in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi adferri. Aderunt autem filii illîc sedenti. Quæ cum allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitq; singulos filiorum fasciculum capere atq; confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atq; illis statim faciléq; frangentibus intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis: Secùs, ipsa vestra æmulatio atq; seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc innuit fabula, æquè ac res humanas facere vel concordiâ incrementum, vel discordiâ jacturam.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta nè unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De Homine, quem Canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam circuibat singulos, corrogans curationem, nactúsq; est quendam, qui, cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si ist huc fecero, dignus sim, qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animari.

De duobus Amicis & Urso.

DUobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perterritus in arborem scandens latuit: alter verò, cum se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usquequaq; continente respirationem: ita mortuum esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, discendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore rhauxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

Duo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Caterùm cum coquus quibusdam negotiis domesticis animum intenderet, vacaretque, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui verò habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellectâ adolescentum astutiâ, inquit, Etsi me latet fur, tamen eum, per quem jurastis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quod si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

Disceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus exspectans. Nam cum ventus vehementius ingruisset, arundo agitabatur reflectabatúrque: olea verò violentiâ ventorum, cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos, qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

Erat tubicen quidam, qui in malitia signum caneret. Is, interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum insontémque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt, Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quòd cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros pereant, qui malis & improbis principibus persuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe & Vipera.

Auceps quidam sumptis aucupatoriis retibus ad venandum processit, visoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad avem clanculum admovebat, sperans se illam venari posse. Quod cum egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus pressit; qua exasperata dolore hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare, sæpe tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

Castor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejúsq; genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri, (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoq; ad alterum similem ipso impetu allisus est: ad quē thynnus respiciens, eúmq; exspirantem videns, inquit, Jam mihi mors non est molesta, videns eum qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos, propter quos in calamitate sunt, calamitosos adspiciunt.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens marcellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi: ubicunq; fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens sermocinabatur: Cui quidam denunciat, fores domûs ejus effractas esse, omniáq; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens properánsq; cursu se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certè tua ipse non divinasti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, qui nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum, Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit. Algoribus correptus, diu vexatus sum, & id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertiò cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus. Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Hæc fabula innuit, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectóq; lupo, ait, O lupe, en! præ cruciatu morior, futurus

esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modò abs te munus flagito: Educ priùs de pede aculeum, ut moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus, summis dentibus aculeum mordicùs deprehendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractâq; illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id evenisse dicente; quod, qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

Aceps tetenderat volucribus retia: quod eminùs intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret, Ille respondit, se condere urbem: abiitq; longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens; & accedens ad escam juxta retia appositam capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit fabula, eo maximè modo rem privatam & publicam destrui, cùm præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

Viator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarúmq; plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásq; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes, Jupiter, quod tibi voveram, quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam dis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam, in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cæpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente ac vociferante, negavit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus everſam evulsit. Cum mater cæteriq; eum increparent, non modo ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium. Hoc mihi, inquit, ut perderer causa exstitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigâsset, negi aquam ad ulteriora progressus nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ovibus, emptisq; palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exonerat â navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens inquit, Palmulæ iterum vult, quantum intelligo, ideóque immotum se ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines à damno atque periculo.

De filio cujusdam senis & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat

viderat à leone trucidari. Territus igitur, nè fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, exstruxit domum quandam p litissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens eò amplius molestiæ contrahebat. Quâdam autem vice propius stans leoni inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens manum parieti incussit, oculum leonis ruere volens, & in clavo, qui illîc latebat, offendit. Qua ex percussione manus emarcuit, succrevitq; sanies; ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occîdit, nihil adjuvante patris sophismate.

Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risu statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum, si crines qui non erant mei à me recesserunt? illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob omissas opes. Quod enim nascentes à natura non accepimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULATORIS clariſſ. Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

ÆSopus fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupramodum deformis. Is quia benèficus ſemper in hoſpites fuit, Dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi adſiſtens largita eſt loquelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiámque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parùm conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum ſunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem; nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur fabulas ſi quis ritè guſtaverit, quam viam ſequi, quamque vitare debet, in privatis publicíſque negotiis, facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula ſignificet compendioſius exponit; atque ordinem Alphabeti in *Græco* ſecutus, qui in *Latino* ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & vulpes, conſtatâ inter ſe amicitiâ, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti converſatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit: vulpes verò arborem propè inter dumeta catulos collocat. Unâ igitur die rum, cùm vulpes, latibulum egreſſa, paſtûm catulis quæreret, aquila & ipſa cibi indiga, in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes revertens, cognitâ filiorum morte atroci, valde triſtata eſt: & cùm aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens

ſteus volucrẽ perſequi nequibat (quod unum miſeris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari, cujus fruſtum una cum carbonibus accenſis aquila arripiens ſuſtulit ad nidum: ſed vento vehementius ſpirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridâq; confectus erat, incenditur. Aquila pulli flammâ ſentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens in aquila conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quòd qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint, ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

Aquila celſa ex rupe devolans agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cùm corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atq; unguas in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc paſtor, cùm ita implicitum videt accurrens corvum comprehendit, atq; alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quiſpiam corvum rogabat, quanam volucris eſſet; corvus ait; Prius quidem, quoad animum, aquila fui; nunc verò me corvum eſſe certè cognoſco.

Fabula ſignificat, quòd qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

Aquila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cùm tempus obtulit, ſcabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cùm aquilam propinquantem ſcabro conſpicatur, eam precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila, ſcabronis parvitatem contemnens, co-

ram

ram eo leporem exedit. Verum scabro, suæ injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce! aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atq; ova devolvens ad humum dejicit. Aquila, ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim ales Deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dare precatur. Jupiter illi concedit, ut cùm tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens globum è stercore confecit, atq; sursum evolans in Jovis sinum demisit. Jupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt aquilam ninquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quòd nullus porro contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cùm tempus datur se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela, cùm alta in querou sederet, more suo sola canebat. Eam accipiter cibum quærens cum intueretur, repentè advolat, illámq; rapit. At Philomela, cum se interituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat; quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minimè sit, sed pro saturitate sua, ad majores aves se vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè conspiciens ait, Stultus equidem nimium essem si quem manibus teneo cibum, illum dimitterem ampliorís spe pastus.

Fabula significat, quod qui omittunt id quod manu tenent, rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sint.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus sitientes in quendam puteum descenderunt: verùm enim postquam cum egressum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono sis animo: nam quid saluti nostræ opus sit probè animadverti; etenim rectus stabis pedibus anterioribus cornibúsq; muro adhærebis: tuas ego scapulas cornuaq; conscendens, cùm

cum egressa puteum fuero, te comprehendens hinc extrahã. Huic caper prompte deservivit. Vulpes, suo exsultans egressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facete vulpecula inquit, Si eâ, caper, sapientia praditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quàm egressum penticulate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quam dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VVlpes, qua nunquam viderat leonem, cum illi fortè obviasset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cum adspexisset, pertimuit; sed minimè ut primùm. Eum tertiò cum intueretur, propè accedens, fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atq; causam quareret, quî eum comedere posset; illum criminari cœpit, quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, Impius es, ac supra modum sceleftus, qui agis continuò contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domina suæ quæstûs gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licèt abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui pravus existit naturâ eam semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe sine cauda.

VVlpes ut è laqueo evaserat abscisâ caudâ, cùm ex pudore vitæ sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut, sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaq; ad unam vulpibus congregatis suadet, ut caudam sibi abscindant; differens, caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atq; inepto. E vulpibus una ei facetè respondet, Heus, soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidè aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator, qui mari rete tetendit, et smaridem cepit piscículum, quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut, dum grandis esset atq; majorem usum ex eo asequi posset, sibi vitam donaret. Huic piscator lepidè respondit, Egoquidem mente caperem, si quod minimum mihi esse lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamvis in eis magna inspes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VVlpes, cùm sepem quandam adscenderet, ut periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atq; volam spinibus perfodit: & cùm graviter sancia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares, cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti, vulpes, ait, qua pari dolo me capere putasti, quo cetera capere consuevisti.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potius quàm prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

Vulpes & Crocodilus de Nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum, Vulpes ei subridens ait, Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

Vulpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominum casu reperit lignarium, quem rogat, ut se quoq; loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu verò ubi vulpes latebat locum ostendit. Verùm enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd, cùm salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

Gallos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix eâ injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferre injurias. Gallos deinde

cùm

cum invicem certantes conſpiceret perdix, amotâ animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor, poſtaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientiâ præditi moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

Vulpes Citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtriosâ compoſitum: quod manibus capiens ait, O quale ſine cerebro caput.

Fabula ſignificat, quod omnes, corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

Homo quidam deum ligneum domi habens eum orabat, ut boni quidpiã ſibi tribueret: ſed quantò magis orabat, tantò res domi anguſtior erat. Demum ille, concitus irâ, deum cruribus prehenſis rapit, & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, vultum auri exiliit: quod homo colligens ait, Perverſus nimium atq; perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti; percuſſus verò & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo nequam ſiquando prodeſt, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

Vir quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit: ejus quoq; canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus, cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porro ſtatim me explebo, quòd die craſtino comedere non indigebo: hîſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans per feneſtram projecit. Ille attonitus, hunc aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atq; rogant, quam opipare cœnaverit. At ille languens ait, Ita potu & dapibus me explevi, quòd cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus pennis alas denuò munit: cum aquila volans, leporem capit, fértq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes homini ait, Noli hanc aquilam utì priùs, hospitio habere, nè ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquila item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperétq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atq; inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vinea confita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullúmq; thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea, cum probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atq; illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domũ secum pariter cohabitaret. At lotor, rem aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi

esset: Nam qua albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res naturâ dissimiles fiare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atq; tantum comedit, quod adingentem tumorem ventrem distendit: & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illac cum audiret, illuc accedit, rogatq; quidnam gemeret: deinde causam gemitûs edocta lepidè ait, Isthic manendum est usq; dum eò tennis efficiaris, quanta eras cum intrasti: nam eo pacto facile egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidã piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris litus accedit, atq; saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans, cantu se pisces facilè esse capturum: verùm cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in marè demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare noluistis, nunc quia canere cessi, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diuq; piscando defessi, fame prætereà, & mœrore, quod nihil cepissent, consecti eum abire deterrunt, ecce! pisces quidam, alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscato-

ris

res admodum lati comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, diis vovit, quòd, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper, non haberet, ossa bovum centum collegit, eáq; super altari deponens, lepidè inquit, Ecce! quod vovi votũ vobis nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somniis ei assistunt atq; inquiunt, Ad maris littus pergito: ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent; quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cum varias corporis notas pardus sibi ducere decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cum grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut retejn terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens retiinesse cum perspiciunt, longè tristantur. Quidnam ex illis natu jam grandis, non inurbanè sociis inquit; Animis æstote

quietis; quippe lætitia soror est mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut leviùs quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quòd sine rege forent, Jovi supplicatum aratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter, earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum sibi daret. Jupiter, stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies eum ranas devoraret; tertiò Jovem rana precatur, ut regem sævum atq; immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorastis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrasse postea nos pœniter.

De Cata in Fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta Venerem oravit, ut se in hominem mutaret. Venus illius miserta in formam hominis eam mutavit; quam, cum longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuò eam in priorem cata formam mutavit.

Fabula significat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De Sene mortem vocante.

Senex quidã lignorum faſcem ſuper humeros ex ſilua portans, cùm longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito, mortem vocavit. Eccè mors advenit, cauſámq; quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex, Vt hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt, mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper devitat.

De Muliere & Medico.

Mulier anus, cum ophthalmiam pateretur, medicũ ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens, ſi eo morbo curaretur; ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quotiès illam ibat curatum, totiès quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curatâ, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium pactum quidem non denegat; ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat; aiens, cum cæca eram, domum multa ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidã magnitudine hyemis in ſuburbanis ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ovibus primùm veſci cœpit. Cum verò indies magis ſæviret hyems, bobus quoq; nec pepercit. Quod facinus cũ animadverterunt canes, invicem verba faciunt; Quî hîc ſtamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúſne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratia boves jugulavit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios continuâ seditione discordes; ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cum fortè unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coram deportari atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerẽt virgas. Cum quisq; facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat, Siquando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis; qui volet, is vos facilè perdet.

Fabula significat, quod fortior est unio quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus spoltæ tradere soleat. At gallina pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cum eum canis momordisset, summo cum studio, sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atq; de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis, qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem tergit, ista cura nihil potius reperiri potest. Alter arridens venu-

venustissimè inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magìs ac magìs à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus amicis & Ursa.

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviàm occurrit: quâ prospectâ alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem adscendit: alter, cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, utì mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa, eum exanimatum existimans, abîit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere) Alter deinde, ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatũ coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui verò habebat, se non accepisse jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait, Et si fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DVo quidam, gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in navi navigabant. Et cum alter alterũ eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi,

alter in prora consedit. Ortâ autem tempestate, cum navis periclitaretur, qui in prora sedebat rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cum gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modo molesta minimè est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Canna & Oliva.

QUarum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi adspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facilè est assecuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversia morem est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cum bovem arantem prospiceret, illum presentia nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens, ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula significat, quod otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret. Fortuna illuc accedens illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyùs abi, quippe in puteum si caderes, non tuam insciti am, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quod sæpius in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde ab re fortunam accusamus.

De

De Muribus & Cato.

Domo quapiam quòd perplures forent mures catus præsentiens illuc accessit, atq; nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comêdit. Verùm mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti, inquiunt secum, De cætero inferiùs non est descendendum si nolumus perditum iri omnes. sed hîc superiùs manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, ut catum cognovit, haud infacetè ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

Apud brutorum animalium concilium simia ita appositè saltavit, quòd omniũ ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in fovea sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hîc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cum fortuna te extulisset, dominari cæteris jam tę putabas dignam.

Fabula significat, quod qui temerè aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgò ridiculus est.

De Cervo & Leone.

Cervus vehementi siti cum vexaretur, ad fontẽ profici scitur: dúmq; potat, suam in aqua perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum, & ramositate;

mositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dū animo vertit, ecce! leo apparet, ac cervum persequitur. At cervus fugam arripiens leonē per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorū vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousq; igitur leo per campos secutus est cervum, tum assequi non potuit: casu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset, à leone captus; cum se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus perco!

Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetēdit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuò depascebāt. Assimul cum illis venatus est pelargū, qui pede tentus rogat agricolam, ut cum solvat missumq; faciat, cum non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium pissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens, ait, Quæ dicis, haud mutuginum: nam qui sis probè teneo. Sed cum his simul captus cum sis, cum his quoq; simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœnâ plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cum lupum ad se venientē perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui specioſior esset, rex eis constituerētur.

retur. *Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem eum regem avibus creare vellet, id aves indignè ferentes, quæq; suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.*

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miserandâ voce clamabat, Nè abs re ac frustra occidere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Quibus verò nullum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt, Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd, cum hostibus manum conserre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœnâ digni judicandi sunt, qui, cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui, dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censurâ sunt coercendi.

De

De Mula quadam.

Mvla quadam nimio hordeo pinguis effecta nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quòd oportuit mulam quantùm potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno eius impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundémq; in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoq; defertur. Thynnus conversus, cum delphinum exspirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

Medicus quidam cum quem curaret ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiã medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibãt, dicebãtur: non nunc, cum nihil valeãt prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dari, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

Aucupi aucupatum calamis viscóq; tetendit; & cum turdum canere arboris super ramum adspexit, ut eum

*m caperet, calamos erexit. At inter deambulandum pe-
altero viperam calcavit: morsúsq; ab ea, cum jam ob
venum se deficere præsenſit, Heu me miſerum, ingemu-
, qui dum alium capere feſtino, alter ad mortem me eſt
cupatus!*

Fabula ſignificat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea perſæpe ab
ipſi patimur.

De Caſtore.

*Caſtor eſt animal quadrupes qui in paludibus ſe nu-
trit: ejus teſtes variis medelis utiles eſſe dicuntur.
itaq; cum quiſpiã eum ſequitur, ceu perſecutionis cau-
am non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum po-
eſt fugit, uſquequò ad locũ, nè videatur, ſalvus deve-
it: atq; ibi teſtes excîdens in venatores, cum ſibi appro-
inquant, projicit, & iſto pacto à venatoribus ſe eripit.*

Fabula ſignificat, quod ſapiens, ut à periculo ſe eripiat, nihil intenta-
m relinquit.

De Puero oves paſcente.

*Puer quidam, cum oves eminentiori in loco depaſceret,
ſæpiùs clamabat, Heus, ô! à lupis mihi ſuccur-
rite: Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum
mittentes, ac illi occurrentes, atque nihil eſſe compe-
rientes, ad opera ſua redeunt. Cum pluries puer id joci
cauſa feciſſet, ecce! cum lupus pro certo adeſſet, puer, ut
ſibi ſuccurratur ſeriò clamat. Agricolæ id verum non
eſſe putantes, cum minimè occurrerent, lupus oves facilè
perdidit.*

Hæc fabula ſignificat, quod qui cognoſcitur mentiri, ei veritatem di-
enti poſtea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

*Corvus, cum carnium fruſtum rapuiſſet, ſuper ar-
borem quandam reſedit. Vulpes eum ſuſpiciens, atq;
carnes ſibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur
ſub-*

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quàm magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modò vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens patiſ ulterius, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimiùm credunt, hi quæ non putant, in adverſa ſæpiùs incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis, nè eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi lupe, nunc me occidere noli: nam, ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum mei expectas, ego opiparè manducans, atq; pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus, his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucis poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de catero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continuè cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Et mater citò reſpondit, Quem eorum tibi fore propitium

tium putas, cum nullus sit, è cujus aris sacra non ra-
meris.

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adver-
amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem, qui plus carnium deferebat. Itaq; quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi quæ tenemus ea
penumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrò vertit, parúmq; stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cum senuisset, nec victũ sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, visitandi gratiâ, ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cum multa animalia jam occidisset, vulpes leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exteriùs stans rogat. Et leo blandè respondens ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, bere mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, egredientium vestigia nulla.

Fabula

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia provident, illa facilè devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occîdi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens ut discubuerat, cum multos lebetes, nec non magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspicuus, cur abiret, rogavit. Et taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè latent improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes conflata inter se societate, venatum exeunt: cumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eam, mandavitq; vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait; Quis te partiri docuit? Inquit extemporè vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines facient cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdã rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

rum quòd filia bestia nubat. Cum illum leo torvè adspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio, ait, se cupere ei filiam nuptum dare, modò dentes & ungulas prius cadat evellátque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicis inermem, arrepto iuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

Leæna cum à vulpe sæpe exprobraretur, quòd quoliber partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum sanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

Lupus in gutture osse retento cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens simúlq; acutos dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, & obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

Lupus, cum agnum invenisset errantẽ, eum non cepit fortissima manu: sed causam quæsivit, quo jure vel injuriâ, eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi facit, Tu mihi abundè jam diu intulisti injurias. Agnus respondendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrimè venirem in lucem? Lupus denuò ait, Agrum mihi pascendo devastâsti. Agnus inquit, cum dentibus etiã caream, id

facere nequivi. Lupus rursùm ait, Ex meo quoq; fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex utero nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, canare tamen opiparè intendo; agnúmq; cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud impios ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior duxerat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoria elatus, domûs tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantúq; significat, se rivalem suum pugnando superasse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversis impio præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentia stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, a nuntiatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, ridiculè ait, Cur alios quid esset futurum monebas, qui tua sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina fœdè negligunt.

De

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere vult, in aquam occidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, & ad columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedum alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit, quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evasit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

Vitulus cervæ aliquando ait, Cum magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratiâ mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit, subridens, Quoniam, fili, licèt quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quod qui naturâ timidi sunt, apud eos nulla valet hortatio.

De Ape & Jove.

Apes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: quâ oblatione Jupiter lætus jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugere eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Jupiter ambi-

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quòd quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; vita sit, ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

Musca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comèdi, tantùm me lavi, quòd jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

Adolescens luxuriosus, cum bona patris consumpsisset, soláq; vestis remansisset, visa ante tempus hirundine, ætatem jam adesse existimans, ipsam quoq; vendidit vestem. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ pra frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu fieri nequeunt.

De Ægroto & Medico.

Æger à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plus quàm opus esset se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoq; ait. Tertiò ab eodē interrogatus quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

ait,

ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret; ille eger ait, Signa ad salutem ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suiq; fletûs causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper illi suam quoq; esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justúmque, omnes ei dono dedit. Accidens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens cum ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripa consedit; Cujus Mercurius fletûs causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderat, rogavit. Quam cum suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream nec suam tradidit.

Fabula significat, quòd quantò Deus propitior est probis, tantò improbis existit infestior.

De Asino & Jove.

Asinus olitori cuidam servicus, cum parùm comederet & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum ſibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat, ut ſigulo veneat. Apud quem aſinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi; ſecundo Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſervitus, Heu mi miſerum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt; ubi cum de miſeria ipſorum innata dolerent, gemeréntq; quòd vita eis, quàm cæteris animalibus, data eſſet miſerior, (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſq; perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quàm in vita tam miſera diutiùs permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent, dum ocyùs tendunt, ranæ, quæ ſuper ſtagni ripa adſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſéq; aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait, State; nam nobis ſententia mutanda eſt: quippe, ut liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquiùs miſeriam fert.

De Aſino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, cum longè beatum eſſe commendabat, ſéq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad ſaturitatem de præſeu haud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum aſcendit,

aſcendit; ac cùm medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit homini proſtratus. Quem uſinus perſpiciens ingemuit, ejúſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quod cum paupertate quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potius, quàm locupletioribus invideri.

De Aſino & Lupo.

ASinus quidam pede ultro ſentem calcavit, clandúſq; factus, cum lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt, ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miſerum! exclamat; jure hoc patior (deplorandóq; reſtorat) qui cum eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quod quam quiſque novit, in ea ſe exerceat arte.

De Mulière & Gallina.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aureas continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus aureame eſſe illam, occîdit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exiſtens, cæteris animalibus clamando, cum profiteretur ſe medicam eſſe, pharmacorúmq; peritam; ei vulpes venuſtiſſimè ait, Quî alios curaveris, cum claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens, ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset pessimus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore contitus, arrepta securi, serpentem, ut occideret, persequitur; vibránsq; securim ut serpentem percuteret, extremum cauda ejus abscidit. Deinde volens pacẽ cum serpente conficere, accepeis favina, aqua, sale & melle, ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens sibilando ait, Frustra laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulcrorum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod, cum injuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

VVulpes Gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Melius culè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nunquam est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viasset, votum Mercurio vovit, quòd, si quid reperiret, ejus rei medium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peră amygdalis dactylisq; refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comèdit. Deinde templum Mercurii ingressus, atq; aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit adeum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi.

Num

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

Eo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterq; verbis commendaret, ecce lapidea occurrunt columna, in qua erat incisum, quòd homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens ait, Hîc videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quòd homines jactabundi fingunt se feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

Vulpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

Puer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet; scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is, quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias, perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondit, Nunc eò te magis occidi dignam judico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quod qui sibi charos perdere dolo quærat, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cum ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mea valeant pedes: sed judicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum & cursûs terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulùm quievit, somno excitatus, quantùm pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibiq; cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum salicem caederet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius finderet. Quam rem præsentiens salix, gemens ejulansq; ait, Non tantùm de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantùm de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quod in adversis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atq; matri quoq; detulit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demũ publicè captus, ceu furtivum per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum justitiæ duceretur, eúmq; mater gemebunda sequeretur, impetratâ veniâ ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atq; os auri matris adhibens, utà quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum sua modam criminabantur, non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille abſq; rubore inquit ad eos, Nemini vestrûm sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi, ipsa enim hujus meæ perditionis autor est & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum attuli, quem socio è scholis primùm clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, sæpiorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam juxta litus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atq; in portum vix se recepit. Denùo

cum

cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula indicat, quod usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens accessit ad eas, atq; inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est: quiescite admodum; & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parùm post rursum ait, Excelsam adspicio fornacem. Tertiò item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, ita percipio, non solùm oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atq; pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilo minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt,

Ut

De Jove.

CVm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæq; pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illámq; ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum inspexit palam, inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum verò odit negligítque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usq; ætatem, ceu matris delicia, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PVlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, capíq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant; nec eum occidere velit, cum multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens inquit ei, Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multùm nec parùm abs re quempiam ladere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parùm nec multùm delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PVlex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illúmq; morsu acriter pupugit. Quâ punc-

tione

ctione homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabãt. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eum rogarent quidnam æstate fecerit, nũ segnis aut otiosa eo tempore steterit: illa cicada ait. Neq; segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Quâre undiquâque formicæ subridẽtes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, nè frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quandóque non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidiè viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ita illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absq; summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior tenibus salus existit, quàm femineis careré, & maximè junioribus, nisi penitùs obrui se velint.

Aliæ

Aliæ item aliquot ÆSOPI Fabulæ è Græco in Latinum versæ, *incerto Interprete.*

Impossibilia promittens.

VIr pauper agrotus & male affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, Putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facilè pollicери, quæ re cõprobare non spectant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebãtur: æstate autẽ siccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliã: cæterum profundũ invenerunt puteũ. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, Heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hîc aqua arserit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & gallus, initâ societate, iter faciebant. Vesperâ autem supervenientẽ, gallus conscensa arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excavatâ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantasset, vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferiùs, ut ad se descenderet rogabat, quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut janitorem priùs excitaret ad radicem dormientem, ut eum ille aperuisset, descenderet:

deret: illâ quærente ut ipsum vocaret, canis statim prosiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

LEo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corripientur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc per utrosq; procurrendo rapuit, fugiénsq; abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia nan poterant surgere, Nos miseros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

VEspertilio, rubus, & mergus, initâ societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaq; vespertilio argentum mutuatus projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehementi oborta, & navi eversa, omnibus perditis, ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quopiam æs ejiciat mare. Vespertilio verò creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed, si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat principes non modò propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singu-

Singularis agrestis & Vulpes.

Singularis agrestis super quadam sedens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nulla proposita necessitate, dentes acueret, ait, Non absque hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit; sed potiùs paratis uti.

Fabula declarat, adversùs periculum paratum esse oportere.

Cassita.

Cassita laqueo capta, plorans dicebat, Heu mihi misera & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major es & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: cur nam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt fili: unum verò scio, quòd, cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

Avarus quidam, cum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defossi illic & animo suo & mente, atq; quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cum quidã vidisset sic plorantem & causam audivisset, Nè sic inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebat. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neq; cum aurum erat utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adsineric.

Anseres & Grues.

ANseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum manssissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facilè fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat multos, qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva, altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur. Praternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, læpe, quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens in spelunca ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

sa est: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens sub vite delituit. Cum præterissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis verò agitatis, venatores conversi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Justa passus sum: non enim offendere oportebat, quæ me servarat.

Fabula significat, qui injuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (ajunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut verò procul hunc prosecutus est, quò non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat, Me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irrui?

Fabula significat, plerosque homines inimicos, qui se de industriâ humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferiùs magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa, inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem procul dubio dentibus discissuram canẽ. Canis autem ad hæc dissimulanter, dixit, Bene per Venerem nobis juras, significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo ladentem me, omnino aversatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis se fœcundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, inità cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cum observasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpens post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neq; eximhanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi pœnas.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unáq; cum canibus nutrivit. At cum adolevisset, siquando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cum canes autem aliquando non possent assequi

assequi lupum, atq; ideo reverterentur; ille sequebatur ut, cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: indè redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ovem, ipse clam occîdens, unà cum canibus comedebat: donec pastor, cum conjectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occîdit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

De Leone & Lupo.

LEo, cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitaturà regem, præter vulpẽ, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suũ omnium dominum, & propterea neq; ad visitationẽ profectam, Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eum infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantũ profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamenta pro te à medico quæsivi & didici? Cum autẽ leo statim ut medicamentum diceret imperasset; illa inquit, Si, lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellẽ indueris. Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Hæc fabula innuit, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observasset, & mortui instar insensatum, in humeros levatum, in sepulchretũ allatum deposuit, & abivit. Cum autẽ ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuus vibaria fe-rens ego adsum. Et ille, non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer; tristem enim me reddis, cum cibi, non potûs meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miserælinquit: Nam neq; æstu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoq; teipso evasisti, in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula indicat, non oportere in malis actibus immoratrinam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterum cantûs, alterum mensa gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque: cygnus autem pro ansere abductus cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturâ, mortẽ verò effugit suavitate canendi.

Fabula indicat, fatè musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorẽ intesseratum negligentiâ ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit aspersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula indicat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrũdo & cornix de pulchritudine contendebãt. Respondens autẽ cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meũ verò corpus etiã hyeme durat.

Fabula indicat, durationem corporis decore meliorem esse.

Bucalis.

BUcalio à feneſtra quadam pendebat: Vespertilio autẽ profectus rogavit causam, quare die sileret, nocte caneret.

caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam diu canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius asſabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis, vos canitis?

Hæc fabula indicat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporiùs eas excitabat.

Fabula indicat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum indè faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu, quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neq; hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos, magna promittentes, nè parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi dicatura te? Nam, si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorũ cognoscere, atq; huic gratiã referre.

Viatores.

DVo quidam unà iter faciebant: & cum alter securim reperisset, alter, qui non invenit, admonebat ipsum ne diceret, Inveni, sed Invenimus. Paulò post autem, cum aggrederentur ipsos qui securim perdiderunt; qui eam habebat, persequentibus iis, ei qui unà iter faciebat, dixit, Periimus. Hic autem ait, Perii die, non Periimus: etenim & tunc, cum securim inveniſti, Inveni dixisti, non Invenimus.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neq; in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DVæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera, in profundo stagno, & procul à via; altera in via, parùm aquæ habens. Verùm cum quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousque obtigit currum prætereuntem ipsum confringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citiùs mori quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam, absente domino favũ abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessimèq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ ani-

inimantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me verò satagentem vestrî percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mare vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Caterùm aliquando paritura nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare à vehementi concitatum vento elevari supra nidum, atq; hoc submerso pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognita, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè est insidiosius!

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignares in multò graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autẽ retibus, & fluxu comprehenso, utrinq; funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis, qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret hibere, Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebat esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cum esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cum autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversa & omnibus natantibus

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressu levabat ad terram perferens. Ut verò in Piræo fuit, Athenien sium navali; rogavit simium, An genere esset Athenien sis? Cum autem hoc diceret, Et claris ibi esse parentibus: rogavit, An & Piræum sciret? Ratus autem simius de homine eum dicere ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis, tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occîdit.

Fabula in virus, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

IN cella quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos! quia ob modicum cibum perimus.

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem: & visâ statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, Drachmâ: risit. Et quanti Junonis ait? Cum dixisset, Pluris; visa & sua ipsius statuâ, ac opinatus (cum nuntius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc addi amentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius, volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsum in urbe similis factus homini, & ad ipsum divertit. Boum autem amissione renunciatâ Tiresiæ, ille assum-

pro

pio Mercurio exivit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnã avem viderit: Mercurius autem, primò vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad se id esse cum dixisset; secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modò superius aspicientem, modò ad terram declinatam vatì refert. Et is, re cognita, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, si tu velis, meam me recepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Cæterùm si quando venaticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse ait, Non me sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum ratiocinabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus, eâ reversâ, rogavit quomodo adversùs illos habuisset. Hæc verò cum dixisset, Bubulci & pastoris me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos oãisti qui manè greges aguni, serò autem redeunt; quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

Fabula indicat, sic sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus

Hœdus & Lupus.

HOEdus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibiâ primùm ut saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes cum audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cum sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula significat homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, ea quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustata familiariter, ut solebat, canens, contra resonante in se voce existimabatur valdè canorus esse: verùm elatus super hoc cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FUres in domum quandam ingressi nihil invenerunt, nisi gallum, atq; hoc capto abiêrunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

runt, sed propter hoc tantò magis cœcidêris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula indicat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens, conspicata viatores quosdam præteruntes, ivit super arborem quandam, stansq; valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit, Abeamus, heus vox: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes præterquam quod non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid frustrà sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoq; tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis ei sacrifico, ut reconciliatur mihi.

Fabula significat, plerósque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum se vertisset, atq; momordisset ipsum, corvus moriturus dixit, Me miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario in quodam columbis visis bene nutritis, dealbavit sese, ivitq; ut & ipsa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eáq; privata eo cibo rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non nosceret, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse; considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filio suo tradidit filio. Hæc non ferendo vitium inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suúmq; nidum se contulit. Circumvoluto verò ramo vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset, secum loquebatur, Me miseram! quæ apud homines non ferendo servitutem incautè meo me vita privavi.

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus studeant periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum verò solo relicto sutore, multum supereſſet medicamenti, totum accepto mortario ei miscuit: atq; hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsam introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primùm indignè ferens contradicebat:

cibat: vehementiùs verò eo instante, ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur; si ingrediatur, ipse exibo quamprimùm. Ex hoc sanè evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

Jupiter nuptias celebrans omnia animalia accipiebat: sola verò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrē ipsa ad cœnā non acteserat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potius apud se vivere, quàm apud alios lautè.

Lupus & Ovis.

Lupus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, visa ove, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret; Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa re cognita, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

Lepores olim belligerantes cum aquilis invocārunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus prelimini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formicæ.

Qua nunc formica homo olim fuit: hic agricultura assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem, indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cum mutasset formam, non & affectũ mutavit: nam usq; nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, haturâ pravos, etsi maximè speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

Vespertilio, in terram cum cecidisset, à mustela captus est, & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quod naturâ volucribus omnibus inimica foret, ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, nè voraretur, orabat. Hac autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atq; ita evenit, ut mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

Viatores secundum litus quoddam iter facientes iverunt in speculum quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum verò à vento lata sarmenta propiùs ferent, non avem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, ut nos igitur frustra quod nihil est, expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videantur, cum periculum feceris, nullius esse precii.

Asinus sylvestris.

Asinus sylvestris asino viso domestico in loco quidam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo; video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula significat, non esse simulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi cum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usq; ubi aliorum urinam viderint asinorum, illîc & circumstando mingunt.

Fabula significat unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterùm visa vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quòd & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, et decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Rana autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hîc tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululùm cecidisti, sic lamenteris?

Hac sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facilè resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantùm viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina, serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ, cum excreverint, à te primò injuriam auspicabuntur.

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet assimilatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primùm visus est camelus, homines perterriti & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usq; ut ad eum accederent. At intellecto paulò post bellua non inesse bilem, eò contemptiùs ivêre, ut frana ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens, à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit. Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui priùs invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atq; multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usq; adeò ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atq; à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsultò res aggredientes, injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba, in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò eâ auditâ ait, Heus tu desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos, qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, alterâ mortuâ, præficas conduxit. Cum verò altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò, quibus non est necessarium, vehementer plangunt. Mater ait, Nè mirare filia, si hæ ita lamententur; nam nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetũ quoddam ovibus, strata sub quercu veste, ascendit, & fructum decutiebat. Oves

verò inter edendum glandes, nescia, & vestes unà devorârunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vellera ac vestes præbetis, à me verò, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinet, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

BVbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum; lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit, ostenderet, hœdum in sacrificium oblaturum. Cæterùm proficiscens in quercetum quoddam, invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in cælum, ait, O Domine Jupiter, promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quid piam amiserint precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SVper petra aquila sedebat, leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagittâ, qua intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat; quam cum vidisset, Et hoc mihi, ait, altera mœstitia, quòd præpinis pennis inteream.

Fabula significat, durum esse, cum quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QVi sub cœno celabatur vermis, super terrâ egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicamine doctus, qualis est Paon deorûm medicus. Et quomodo, ait vulpes alios curans, teipsum claudum non cura?

Fabula indicat, nisi præstò experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallus

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam, aliis gallinis ſimilem reperit. Hic multum ſperans ſe inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Deſine plorare: ſin minùs; hac horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſeriò loqui aniculam, expectabat ad multam horam; ſed cum adveniſſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, in hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neque fortior mè es. Minùs mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè ſum te fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisſet, culex inhaſit mordens circa nares ipſius laves genas. Leo autẽ propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt; culex autem, victo leone, cum ſonniſſet tuba, & epinicia cecinisſet, evolavit. Aranea verò vinculo implicitus cum devoraretur, lamentabatur, quòd cũ maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui proſternunt magnos, & à parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Poggii* Florentini, *Oratoris eloquentissimi.*

De pigritia Adolescentis.

BOnasius adolescens facetus è familiâ Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cùm socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur; subridens respondit, Litigantes discrepantésque ausculto. Adsunt enim mane mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri, Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, Quiescendum, inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendúmque corporis quieti, neq; semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ita ut cùm diutiùs disputent atq; altercentur, ego tamen æquus judex, in nullâ partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit, ut surgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quo sibi aditus non erat, ascenderant; ad gallum blandè accessit; quem comiter cùm salutâsset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audisti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam, cùm Gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ita, ut omni sublato timore nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur; licet abire unicuique, vel soli, quo velit securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adfers nuntium, & mihi gratum: & collum altius protendens, prospecturóque longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis: vulpes

pes cùm dixisset; Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valete, inquit; mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus, Quonam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace constitutâ nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto elusus est dolus.

De muliere obstinata, quæ Virum pediculosum vocavit.

Mulier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat ita ut superior esse vellet. Habitâ semel cum viro gravi altercatione maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eò plùs illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantiùs perseverabat etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atq; unguibus utriusq; pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo, qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

Alter, uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundùm aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim, dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorúmque moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote, qui Caniculum sepelivit.

Erat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cùm mortuus esset, sepelivit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquagin-

ta aureos secum deferens, ad episcopum devenit, Qui sepulturam canis graviter accusans jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vita, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est? ait episcopus. Testamentum inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsq; egestatem tuam tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De milite qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum, querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat obiurgabâtque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum, quâ factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cùm religiosus eum sua peccata explorare jussisset. Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multò plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui Asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factâmque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absq; onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere finerent: cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenera, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes culparunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paulu-

lum

lum verò progressum, audivit alios se culpantes, quòd parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse (qui pater erat) asello insidens. Hic verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an sumus esset asellus, cùm annuisset, castigatus est verbis, quòd ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cùm satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cùm neq; vacuo asello, neque amborum, neque altero superimposito, absq; calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atq; baculo suspensum, suo filioq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, super ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita amisso asino domum rediit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satis faciens, asinum perdidit.

De homine, qui in somnis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari posceremus: Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cùm multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cùm alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic inquit, dæmon, nam hoc maximè modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxasse. Inter fœtorem & stercus cùm surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimo imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & casariem lavit. Ita aureum somnium in merdam recidit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, vicinum ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit; Dic, (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Manè cognoscens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur,

porcum

porcum sibi furto surrepsisse. Tum alter, Recte, compater mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui libere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à rustico in palea abscondita.

VUlpes olim fugiens in venatione canes diverti ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sumpsit paleæ furcula vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & ille ejus: Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latère sub paleæ innuebat. Illi, potius ad verba quàm ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus decessâ vulpe. Serva, inquit, modò promissa: nam verbis meis evasisti, cùm dicerem abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquis, bona fuère, sed alius satis malè.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino, qui equum emeret.

NOtum mihi Florentinum, Romæ empturum necessariò equum; pullum est tum venditore, qui 25 aureos, pretium carius equi, postulabat, se 15 daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie eum residuum posceret, solutionem recusans, servabo conventa, emptor inquit: Pecuniam quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad finem.

HOrtatus est Christianum quendam infidelem, Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cùm is in Italiam veniisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in cœtu, quid sibi de cæremoniis & solennitate officii videretur; respondit, Omnia recte & ex ordine præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cùm unus solùm, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nullâ portione cibi ac potûs reliquis impensâ.

Face-

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi, qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quanum vellet jussit, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem susceperat. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphaniâ, an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidem de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram. Cras, ait summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio, an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilena Tabernario placita.

VIator quidam esurions, cùm divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potúque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num ea pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio dissolventi simili, cœpit cantionem, quâ viatores uti consueverunt, Metti mano alla borsa, & paga l'hoste: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hac, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

RElgiosus ex his quæstuariis, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut asseveret omnes res suas & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusti-

cus

cus promissis fidem, cum ves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquam debitum, & simul quæstus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Sciscitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo? inquit alter. Obe mala est bestia, & absq; fide. Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantus, sed ipsum Christum si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gratiâ. Cui quidem, inter cætera consolationis verba dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De medico, qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (nè dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Rectè hos, inquit, ridet stultus Mediolanensis. Cū narrari fabulam poscerem us: Fuit, inquit, olim civis Mediolani dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos intra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi arcam, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atq; obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos, qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo: ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usque ad femur in aquam posuit: qui post quindecim dies cœpit respiscere, ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; eâ tamen conditione, nè arcam egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientē equestrem juvenem cū accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicūtur, ad se vocavit, motus rei novitate; neq; enim

qua

quæ ante insaniam viderat, tenebat memoria. Cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta, oro, mihi paucis, si libet, respondeo. Hoc quo veheris quid est? & quamobrem illud tenes? Equus, inquis, & aucupii gratiâ. Tum deinceps, Verùm hoc quod manu gestas quid vocatur? & in qua re illo uteris? Accipiter, respondit, & aucupio aptus querque dularum & perdicum. Tum alter, bi qui te comitantur qui sunt? agè, & quid prosunt tibi? Canes ait, & aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causâ tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parùm quid nescio, cùm respondisses, & quod sex aureos non excederet: subdit homo, Quænam est equi canúmque & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam æquestris juvenis, Ho, ho, inquit, abi hinc ocyùs, oro, atque adeò avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hîc compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt in lacunam suam conjicet, curandum cum cæteris mente captis atque ultra omnes usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando & ab opulentis exercitii gratia fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

Rusticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ, nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea, inquit æger, consuluisses; attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quàm in ascensu, sed eâ quâ ascendis tarditate descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii luforis responsio.

Idem Minacius, cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (gens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentémque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil, Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quòd nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, si nihil habes plorâs? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat, alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De

De paupere monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: de ignaris hic verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat puer, Cur tu ergo, ait, tam grandem saccum portâsti, cùm non amplius quàm unum sextarium possis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus, oppidanus meus, frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam sumebat. Cùm ille semel à mercatu rediens, sessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans, eóque quo vehebatur minimè annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur, ad mercatum septem millibus passuum retrocedit; quærénsq; à singulis obviis, an asinum quempiam amissum reperissent cùm omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cùm descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter Pierus nomine, admodum incultus, cùm usque ad meridiem arâsset, sessis bobus, ac ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat, deinde asellum, præmissis bobus ascendit. Qui cùm nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atq; aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, Nunc rectè ambulare potes: non enim tu, sed ego aratrum fero.
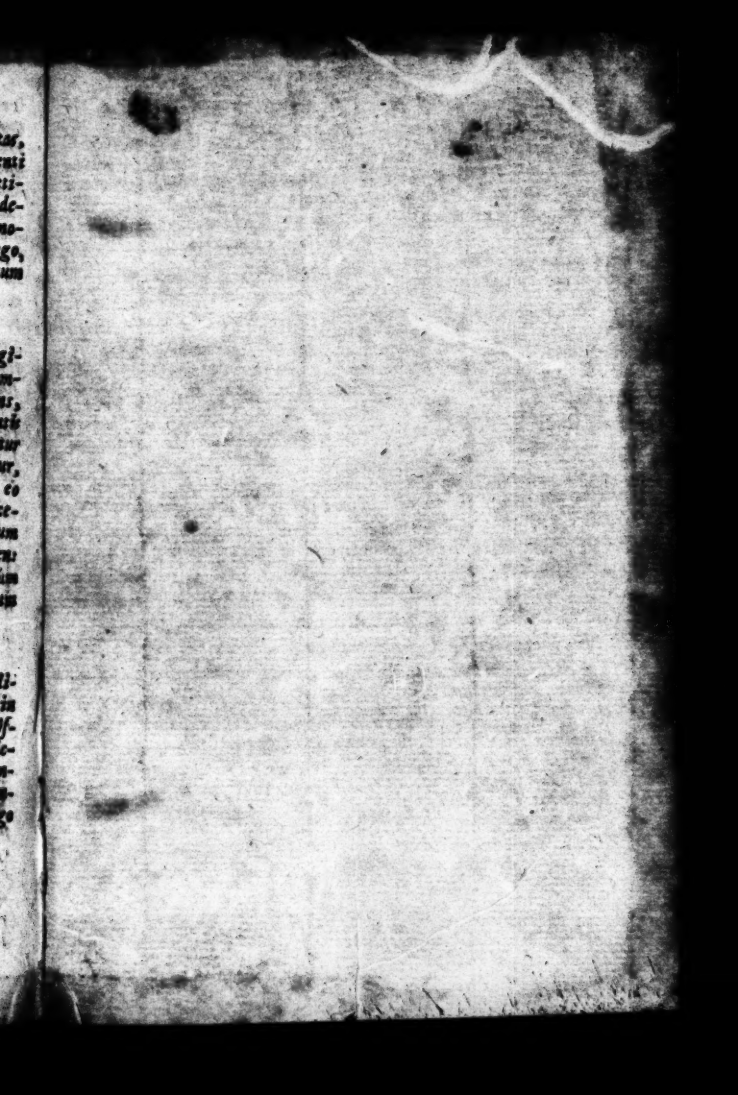
FINIS.